

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Oradea
Strada Teatrului 4.
Telefon: 6-70

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő
WASSERSTROM SÁNDOR
Felelős szerkesztő
LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön: Egész évre 250 Lei, félévre
130 lei, negyedévre 65 lei. Külföldön
2 Dollár, Kc. 75, P. 12, S. 19. Din. 120

FUCHS BENJÁMIN, nagyváradai főrabbi:

Korban Peszach

A Korban Peszach mellett, hogy önfeláldozásra, Istenszeretetre és lelki-odaadásra tanít, a testvéri szeretetet, családi érzést és a népi összetartozandóság érzését is megerősíteni hivatott. Micrajimban széthúzás, testvéri harc dült közöttük, mely a Goluszt előidézte. A Korban Peszach שה לבית אבות minden családnak egy bányája, melyet csak בחבורה אבל társaságban lehetett elfogyasztani, ugyancsak a családi érzést, az egységet és a testvériséget honosította meg közöttük és ezzel a nyert geulót biztosította. Amint Techezkel próféta mondja: „Születésed napján odadobva feküdtél a mezőn telked szennyében és elmentem melletted és láttam, hogy véredben fetrengsz. És azt mondtam néked; élj véredben — és azt mondtam néked, élj véredben... Ezt a kétszeri „éj véredben“ bölcsenink a milóhi-ra és peszacháldozatra vonatkoztatják. Isten azt mondta Izraelnek, mikor újjáéledésed és szabad néppé válásod napja eljött, akkor lelki zuhlottságban láttalak.

Veszekedés, egyenellenség volt napirinden köztetek... losenhiorá... minden békés együttélést lehetelenné tett. Már pedig az egyiptomiak gyűlölete, mely minden zsidót egyformán sujtott, megtaníthatta volna őket arra, hogy minden zsidó egy vérből való és minden zsidó, ki testvérének ártani akar, saját vérevel szennyezi be önmagát. És odakiáltottam néked — mondja az Örökkévaló — éj véredben, legyen érzéked fajod vére iránt, legyetek eggyek, éljetekek békességben, testvériesen — csak akkor vagytok segítettek. És a „dam milóhi“ ez a régi szövetség jele, mely egybekapcsolja az Örökkévalót a zsidósággal, de egyben a zsidókat egymásközött is — ezt akarta eredményezni. Odakiáltottam néked: „éj véredben“, legyen hát érzéked családod iránt és éj népednek. A peszachi áldozat Isten iránti önfeláldozást, a testvéri szeretetet, az összetartozandóság érzését célozta megerősíteni mindenkor Izraelben. Erre emlékezzünk és ennek szellemében éljünk!

Látogatásom

Frankl Adolf főrendiházi tagnál, a magyarországi központi iroda elnökénél

Egy szürke budapesti bérpalota lépcsőjén baktattam fel Frankl Adolfhoz, a magyarországi orthodox zsidóság fejéhez és elismert autoritásához, ki néhány hónap óta — Reich Koppel budapesti főrabbi elhunyla folytán — a magyar főrendiházban is képviseli az orthodox zsidóságot. A házban éppen költözködés folyt és elhasznált ócska házbutorok nem nagyon esztétikus látványa közben csengettem be az elnökhöz. Míg az ajlónyitásra vártam, az ajlón levő „mezuzé“ ragadta meg figyelmem, mely az ismert sárgára festett palesztinai olajfából készült és „Jerusalajim“ volt belényomva.

Az elnök ur fogadószobájában néhány percig vártam s ezalatt volt időm körülnézni a szobában. A berendezés patriarchalis vidéki „uriszoba“, a régi bőrgarnitúrával és egyéb berendezésével s valóságos anachronizmusként hat a felszüremelő pesli uccalérma ebben a csendes, vidékies milliőben. Alacsony, jólápoltt, őszszakállu öreg ur lépett a szobába és jövedelem céljáról kérdezett.

— Ismeri-e elnök ur a „Népünk“-et, meg van-e elégedve annak irányával? — ez volt az első kérdés, melyet hozzám intéztem.

— A lapot ismerem, minden számát elolvastam, de amint Ön is valószínűleg tudja, én nem vagyok egyáltalán cionista, tehát nem lelkesedhetem egy cionista lapért. (Nem szólottam a mezuzéről, csak gondoltam rá). A világért sem állítom azt, mintha én ellensége volnék a cionizmusnak, még kevésbé a cionistáknak — csak ellenfelüknek érzem magam, mert ha a cionszeretet bennem, mint vallásos zsidóban él is, a cionisták metódusaival soha sem tudok megbarátkozni. Éppen ebből kifolyólag meg fogja érteni, ha a lap számára nem óhajtok nyilatkozni.

— Aziránt érdeklődöm és szeretném ha nyilatkozna elnök ur, hogy mi a véleménye, mint a magyarországi orthodoxia vezérének, arról a szomorú harcról, mely Erdélyben a központi iroda körül dúl és azokról az elszomorító eseményekről, mely a cluji főrabbi letartóztatásával érte el tetőfokát.

— Innen, erről a helyről ahol az itteni orthodox zsidóságot képviselem, nem nyilatkozhatom, egy más országhatárok között élő zsidóság belső viszonyairól. Én nem mondhatok véleményt azokról a har-

cokról, melyek ott dülnek. De ha akarnék sem tudnék a dolog lényegéről véleményt mondani, mert hiszen ahhoz szükséges volna, hogy alaposan ismerjem mindkét szembenálló tábornak egymás elleni kifogásait, sérelmeit és jogos vagy kevésbé jogos kritikáját. A beszercei főrabbi fiatalkori jóbarátom, akivel annak idején együtt is tanultunk a jesivában. Őszinte együttérzés és barátság fűz hozzá. Ő soha sem fordult hozzám ez ügyben és míg tőle nem hallok a tényeket előadni, addig nem tudok tiszta véleményt formálni az ottani állapotokról és nem tudom, hogy melyik párt részéről követtek el hibákat. Kétségtelen tény, hogy mi itt Magyarországon mély fájdalommal és szomorú szívvel látjuk, hogy erdélyi testvéreink között ilyen éles harc fejlődött ki s egyes hitközségek keretein belül, ennyire nem értik meg egymást, orthodox mentalitású emberek. Fájdalommal látom a szatmári eseményeket, a kolozsvári harcot és olvasom lapjukban is mindazt, ami zsidó szívemnek — őszintén bevalom — nem jól esik. De nem akarok beleavatkozni az ottani zsidó belügyekbe, nem is érzek magamban erre kompetenciát és végeredményben hasonló kérdéssel nem fordultak hozzám sohasem.

— Helyesnek tartanám, hogy felmerült vitás eseteket a magyarországi zsidó vezérférfaiból álló komittee elé terjesztenék, mert így biztosított volna a pártatlanság.

Mikor ezt a kérdést így spontánul felvettem, mosoly jelent meg Frankl Adolf arcán s következőképen hárlotta el a hirtelen felvetett ideát.

— Higyje el, jobb ha otthon maradnak a vitákkal és sérelmekkel, mert nagyon kinos lenne, ha erre a bíraskodásra bennünket felkérnének. Nem mondom, hogy így nem jutna az ügy teljesen pártatlan bíróság elé — de jobb ha nem jönnek, higgye el, jobb ha ezzel otthon maradnak.

Ami pedig általában a zsidó belső kérdéssel kapcsolatos nézetemet illeti, őszintén megmondom, hogy mindenkor a békességnek, a megértésnek voltam feltétlen híve. Soha sem szerettem a harci zajt, harmincnyolc éve veszek részt a magyarországi zsidó közéletben s mindég azt propagáltam, mindég azt hirdettem hogy csak minél kevesebb belső harcot

Három új szó: Megbízható! Kiváló! Olcsó!

A Reiter-féle של פסח **Reiter** főző-, ét-, tej- és mogyorós csokoládé
a satu-marei orth. rabbinátus felügyelete mellett és של פסח-rel készül.

Kérje mindenütt! Kapható mindenütt!

Postacsomag szélküldés!

Megrendelhető:

ADALBERT REITER ŞI FIUL
Fabrica de Ciocolata
SATU-MARE

minél több megértést és letompítást azoknak a felületeknek, melyek a harcot provokálják. Természetemnél fogva nem vagyok a harcos orthodoxia híve befelé (ha az orthodoxia lényegéről van szó, az más), mert mi vallásos zsidók mindenkor meg kell találjuk azt az önuralmat és mérséklést, melyet egyéni életünk és váláshoz való beállítottságunk is, jeltétlenül megkövetel. Nagyon fáj a rossz híreket hallanom arról az igazán értékes orthodoxiáról, mely Erdélyben él s jelenleg annyi visszavonás, keserves belső harcok között él. Most, amikor az élettehetségek, a gazdasági helyzet súlyossága és a válásos zsidó életet kívülről annyi támadó ellenség között, feltétlenül a legteljesebb harmóniára, megbecsülésre és megértésre volna szükség.

— Ugy gondolom, elnök ur — vetem fel a kérdést — hogy lapunk purifikáló tendenciája, mely éles, de igazságos cikkeinkben megnyilvánul, elősegíti a gyógyulás folyamatát.

— Nem tudhatom, hogy lapjuk hangja és harcias tónusa elősegíti-e a kibontakozás útját, de ha tőlem függene, akkor annak hangját is tompítanám. Nézetem szerint nem legyőzéssel, hanem meggyőzéssel kell ellenfeleinket elhallgattatnunk. Mert minden harcias lépés, csak hasonló lépésre ragadtatja a másik felet is és így végeláthatatlan ellenségeskedés magvát vetjük el, melyből nem tudjuk előre, hogy milyen mérges gyümölcsök teremlődnék. Maguk még fiatalok, de ha úgy túl lesznek az élet nagy részén mint én, akkor látni fogják, hogy a meggyőzés és a „békés“ harci eszközök sokkalta célravezetőbbek. De én megértem a maguk harciasságát is. Mert ha nem is az én természetem, ha nem is a legjobb utnak tartom, de — adott esetben — meg tudom érteni. Különben lapjuk igazán nívós és céljának bizonyára megfelel. Tudom, hogy

Erdélyben nagy elterjedtségnek és olvasottságnak örvend.

— Mit izen elnök ur az orthodoxiának Erdélybe?

— Csak annyit, hogy adná az ég, hogy jó híreket halljak már felőlük, ha hallanám, hogy vége annak az emésztő harcnak, mely ott felütötte fejét és békesen dolgoznának a klall Jiszroél érdekében. Mindkét tábornak mérsékelni kell magát és ha nem is akarok beleavatkozni a dologba és ha nem is óhajtok nyilatkozni a dolog lényegéről (hiszen mint említettem, nem is vagyok informálva), mégis annyit kívánhatok, hogy legyen béke már, értsék meg egymást, hogy nyugodtan fejlődhessek tovább az ottani zsidóság. Különben Nagyváradhoz szoros családi szálak is fűznek, örvendek, hogy ott oly szépen fejlődik a hitközség, hogy ott

nincsenek oly éles harcok, mint másutt Erdélyben, de hát ott valóban kulturorthodoxia él, melynek tradíciója van s amely mindenkor méltósága tudatában volt. Ifjú koromban ott tanultam a jesiván, ismerem az Ön édesatyját is, sőt nagyatyját is jól ismertem. Régóta tervezem, hogy leutazzam régi pátriámba, hogy ott nyugvó őseimnek sírját meglátogassam. Ha egészségi állapotom megengedi, talán meg is teszem.

Frankl Adolf központi irodai elnök, főrendiházi taggal folytatott félórás diskurzusom véget ért. Az ajtóig kísért ki és bucsuzásnál még egyszer hangsúlyozta, hogy mennyire szeretné már ha béke volna az erdélyi Izraelben és szeretetteljes üdvözlését küldi az egész erdélyi vallásos zsidóságnak.

Leitner Zoltán.

A szatmári hitközségnél csendes választásra van kilátás

A szatmári orthodox zsidó hitközség régi statútuma értelmében — miután az ujonnan alkotott alapszabályokat még nem approbálták — a küszöbön levő peszách-ünnep köznapiján kell a tisztújító választásokat megejteni.

Mint már jeleztük, történeti kísérlet a beszercei iroda részéről, hogy e választásnál szóhoz juthasson Freund Chaim frakciója is, amely a „mindent vagy semmit“ elv alapján állva szándékosan kikapcsolja magát a hitközségi ügyek intézésének lehetőségéből azáltal, hogy az utóbbi két-három évben következetesen megtagadta a kultuszadó kiegyenlítését.

A beszercei iroda kísérleti léggömbje azonban eredmény nélkül röppent fel, miután a hitközség vezetősége nem volt hajlandó a hitközségi autonómiát a beszercei iroda, illetve a mögötte álló Freund-csoport játé-

kos kedvének kiszolgáltatni és tudomására adta az irodának, hogy a törvényektől nem tér el.

Ennek dacára jelesebb askenázi vezetőkben meg van a hajlandóság arra, hogy a Freund-csoport egyes tagjait szintén bevegék a listába, feltéve természetesen, ha a hitközséggel szemben fennálló kötelezettségüknek az utolsó percben eleget tesznek.

Ezek után tehát a tisztújító közgyűlés a legnagyobb valószínűség szerint zavaró momentumok nélkül fog lezajlani és pedig az erők koncentrációjának jegyében. Ugyanis minden kilátás meg van arra, hogy a hitközségi tagok túlnyomó többsége az eddigi vezetőség mellé álljon. Ezt annál inkább lehet csinálni, mert a különböző csoportok és imaházegyesületek vezetői, mint például a szatmári chaszidok részéről Fleischmann Adolf, id. Freund Sámuel, Grosz Dávid, a Chevra Misnaioth elnöke Glück Herman, a wisnizi imaház elnöke Feldmann József, a Saaré Tóra elnöke Rosenberg Sámuel, a Máchziké Tóra elnöke Weisz Gyula, a kisekszisztenciák önszegélyző egyesülete részéről Linder Adolf, és a többi csoportvezetők az együttműködés hívei és szívesen támogatják az együttest, amelyben olyan kiprobált munkaerők foglalhatnak a hitközség problémáival, mint Guth Sándor, Spiegel Dávid, ifj. Reiter Mór, Mandelbaum Ede, Májér József, — hogy csak a prominensebb egyéniségeket említsük, akik mellett egész sora az értékes munkatársaknak veszi ki alapos részét a munkából.

Egyébként a súlyos gazdasági helyzet, amely irgalmatlanul végig szánt a zsidó existenciákon és kemény próbára teszi az egyének energiáját, annyira igénybe veszi mindenkit, hogy letöri a túltengő ambíciókat és lefékezi a máskor szabadon érvényesülő harcias kedvet. A gazdasági bajok kellős közepén nincsen sok értelme a túlhajtott politizálásnak és a kedvüket vesztett embereket bajos sorompóba állítani.

De az annyi vihart látott hitközségnek szüksége is van a nyugalomra, mert csak így heverheti ki a csapásokat, melyeket önfiai elég meggondolatlanul reá mértek.

Összetartással és az erők egyesítésével a szatmári hitközséget ismét vissza lehet vezetni a fejlődés útjaira. És az annyira szükséges építő munka ideálját csak a béke jegyében lehet megközelíteni.

PHÖNIX

Életbiztosító Társaság

ALAPITTATOTT 1882. ÉVBEN.

Teljesen befizetett alaptőke 4,000.000 osztrák schilling

Engedélyezve Romániában 1929 január 14-én, közzétéve a Mon. Of. 13. számában 1929 január 16-án. Alapszabályok közzölve Mon. Of. 45.929. Bejegyezve az ilfovi törvényszéknél 1929 január 21-én a 6. sz. cégjegyzékbe.

Központi vezérigazgatóság: WIEN.

Romániai igazgatóság: **București, Bul. Elisabeta 10.**

ORADEAI VEZÉRKÉPVISELET:

Strada General Moșoiu (Kert-u.) 2. Telefon: 7-57.

Erdélyrészi Ellenőrző Iroda: CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 16.

A társaság működési területe:

Ausztria, Belgium, Bulgária, Csehszlovákia, Egyiptom, Franciaország, Görögország, Hollandia, Jugoszlávia, Lengyelország, Magyarország, Németország, Olaszország, Palesztina, Románia, Spanyolország, Tunisz, Törökország.

A „Phönix“ kedvezményes szerződést kötött a K. K. L. jeruzsálemi főirodával, a különböző országok Mizrachi Központjaival, legújabbán a **Mizrachi Erdélyrészi Központtal**, a Makkabi Világszövetséggel, a zsidóság több országos szervezetével, a Wizo zsidó nők világszövetségével, az „Aguda“ Világszervezettel és még többi nagy zsidó testülettel.

Vezérügynökségek:

Arad, Brașov, București, Cluj, Cernăuți, Chișinău, Medias, Oradea, Sătmar, Sibiu, Târgu-Mureș, Timișoara.

Gyermek-, járadék- és nyugdíjbiztosítás: Legmodernebb kombinációk és méltányos díjtételek az életbiztosítás minden ágában. A vezérügynökségek díjtalanul adnak pontos kalkulációt és mindennemű felvilágosítást biztosítási ügyekben.

של פחה **fűszerárak**
legolcsóbb árakban
Niszel és Faragó
R.T. fűszernagykereskedésben
Str. Nicolae Iorga (Zöldfa ucca)

PROPAGANDA CIPŐK

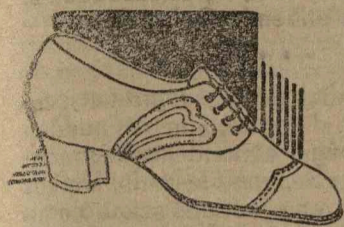
MINDEN SZINBEN

450

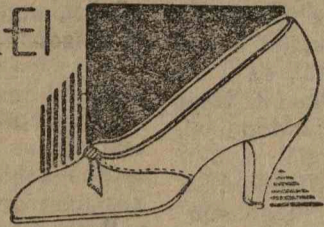

LACK ÉS ANTILOP

525

LEI

KIZÁRÓLAG

REICHARD DEZSŐ ÉS FIA CÉGNÉL

megcsufolását. Mert Peszach nemcsak a zsidóságnak, hanem a zsidóság legnagyobb átkának, legkönyörtelenebb ellenségének: az antiszemitizmusnak és ezzel kapcsolatban a vérvádfantáziának is születése napja. A zsidó nép, amely Egyiptomban az isteni szózatnak engedelmességgel, készséggel vállalta a Peszach-áldozat bemutatását az Urnak, a Peszach-Góluszban a későbbi Peszachok folyamán maga vette át a cimszerepet és maga a zsidóság vált egy Korbán-Peszachá, peszach-áldozattá. Vér és könny, tűzhalál és vízhalál, autodafé, börtön, rengeteg szenvedés, jaj és millió borzalom a Korbán-Peszach-Gólusz bemutatásának kísérő kórusa.

Ahogy a második széderestén valami különös, az egész ünnepi áhitat hangjától elütő elmélyülés és magábaszállás melodiájában feljajdul az első szefira nap megszámlálása, akkor mindnyájunkban végigborzong a Korbán-Peszach évezredek óta tartó színjátéka, a dráma, amely még most is folyik s amelyben ma is azt a tragikus, kiszámíthatatlan akaratu cimszerepet játszuk, amit annyi évszázad óta a Sors, a világ színpadának e rendezője reánkirt. És ez a színjáték nem halkul el, színei nem kopnak meg, ritmusa nem lankad, melódiája csak olyan bús és fájdalmas mint évszázadokkal ezelőtt volt.

Óh lapozzátok fel a történelmet és meglátjátok mennyi vérről és könnyről, mennyi bús fájdalomról és mennyi belsorról és átokról regélnek a Peszach-Leoszid áldozatai, kezdve a zsidó állam megszűnésétől, keresztül a hanyatló Róma és a véres kereszt jegyében tomboló középkor fanatikus dühén — napjainkig. Beszéljünk Damaszkuszról vagy Trientről, Tiszaezslárról vagy a Dreyfus-pórról? Említsük-e

A három szimbólum

Ott kezdem, ahol a széderesti Haggada mesélő, aggadikus hőskölteménye egy hirtelen drámai fordulattal, valami különös fájdalmas elevenséggel az ünnep és a rég letűnt évezredek csodáinak méltatása után Rabbon Gamlielt idézi: Aki három dolgot nem mondott el Peszachkor, az nem tett eleget kötelességének és ez a három a következő: Peszach, Macoh és Moror.

...

Peszach. A darabka sült hús a széder-tálon. Nemzeti nagylétünk, hajdani dicsőségünk, elpusztult államiségünk átmentett tradíciója a lélek nélküli napok szürkeségébe és sivár jelerünk bizonytalanságába. A Peszach-áldozat megvétele volt az első nemzeti jellegű megmozdulása Izraelnek még Egyiptomban, amikor még a szolgaság békiyóitól feszültek a rabszolgák izmok a piramisok téglahordásaiban és a zsidóság mint nép, mint nemzet, mint az isteni elhivatottság letéteményese és mint a történelem színpadának legrégebb és legtragikusabb drámai hőse a Peszach-áldozat sze-

repében és később cimszerepében mutatkozik be először az események rivaldája előtt.

Mert először csak szerep volt a peszach-áldozat, a husvéti bárány megvétele, magasztos, Istentől ráncosított szerep. Az ellenséges indulatu egyiptomi nép között élve, annak istenként tisztelt állatját áldozni az Egyigazisten parancsára és tiszteletére: hatalmas szerep, méltó az új Izraelhez, amelyet egy pár nap múlva fog kivezetni az éj sötétjében lángoló tűzszlop szabadságot, megváltást és hajnalhasadást hirdetése mellett a népvezérek és próféták legnagyobbika: Mózes. Ez volt az igazi, a legnagyobb, a zsidóság történetében a legkimagaslóbb Peszach — a Peszach-Micraim.

Ámde ez a Peszach-Micraim már magában hordja a későbbi Peszachok, a 2000 éves góluszok Peszachjainak, a Peszach-Gólusznak csiráit, a későbbi Peszachok vértanúságait, tragédiáit, a zsidóság ezernyi szenvedését, küzdelmeinek és kudarcainak keserűségét, álmainak, ábrándjainak véres

volt mindenki, hogy föltétlenül meg kell buktatni Ács urat. Hogy mi a bűne? Nagyon is sok! Mégis, részletezve, mi a bűne? Mit tudom én — felelték — kérdezzon meg akárkit, az majd megmondja.

Nos — másodsor is nos — abban egységes volt az egész hitközség, hogy Ács ur alól kihuzza a rasekólságnak nem is gyékényét, de kóveddál telehimzett szőnyegét, ám egyebekben pártokra oszlott. Ki ezt akarja, ki amazt, — a sógorságkomaság a hitközségben sem volt ismeretlen fogalom — és akadt két nyilvános önjelölt is, aki mindegyik saját magát akarta elnöknek.

Az egyik önjelölt reb Lézer Torma volt, a gabellabérlő „kócin” és vaskereskedő. Miért Torma, holott Diamant volt a neve? Mert Torma községből származott... és miért kócin? Mert gazdag ember volt, háztulajdonos s a többi. A másik önjelölt reb Pészach Perlgrund, a „Dickkoppf” volt. És megint mint fent: miért Dickkoppf? Mert keresztülvitte azt, amit a fejébe vett. (Föltéve, hogy nem került sok pénzébe.)

Persze görbe szemmel nézett egymásra a két önjelölt s ez, két embert kivéve, senkinek se fájt a killében. Mit bánjuk, ha megeszik egymást? — mondták.

Az a két ember pedig — sejtik már a bonyodalmat, mi? — nem ugyanahhoz az egy nemhez tartozott. Fialat ember volt az egyik, fiatal, szép leány a másik; Perlgrund Dávid, reb Pészach fia volt az egyik és

Diamant Berta, reb Lézer leánya a másik. Szerették egymást s így jogos aggodalommal néztek a közel jövő fejleményei elé. Ha reb Lézer Torma győz, szent bizonyos, hogy kidobja Dávidot, ha ez mint leánykérő nyit be a házba (volt ellenfelének a fia? soha!...) ha pedig reb Pészach talál győzni — kitelik attól a Dickkopptól, hogy győzni fog — ugyanez lesz a helyzet, ez is szentírás. S ha mindkettő elbukik, abból is fenyegető baj lehet, mert ha már most is olyan „pecsenyét csinálnak” egymásból, mi lesz majd később, három vagy négy héttel ezután?

— Meg kell, hogy bekítsük apáinkat egymással — volt a Berta kisasszony és a Dávid fiu nézete.

No hiszen eltalálták a jámborok! Békét szerezni reb Pészach és reb Lézer között! Mikor alig múlt el nap, hogy csipős borsot ne törtek volna egymás orra alá.

A csipős borsból minta kell? Szolgálhatok.

Mondta egy napon reb Pészach a maga körében:

— Kérdezitek tőlem (ugyan senkisémmel kérdezte), miért tolakszik az a Torma ugy előre és mindenáron rasekól akar lenni? Vessetek csak egy pillantást a Gódeba, ez most különben is aktuális, rebojszem. Azt mondja rábbán Gámliél, hogy három dolgról való megemlékezés kötelező husvétkor a zsidóra: peszach, macoh és mórór. Mert tudta, hogy odavaló a Torma.

PESZACH-MÁCOH-MOROR

— Humoros elbeszélés —

A peszách félünnep második napjára tűzte ki a szent hitközség a tisztújító közgyűlést és mondhatom, hogy a kavarodás, ami egy-egy képviselő-választással valamely kerületben már velejár, semmi ahhoz a hangyabolyribillióhoz képest, ami Zavaros-Halászában forgatta fel a kedélyeket. Már mint a bekebelezett és adójukkal hátralékban nem maradt hitközségi tagok kedélyét,

Van-e ezen csodálkozni való? Bizony nincs. Mert hát mi is egy képviselőválasztás, sőt tovább megyek: mi is egy felsőházi tagság betöltése ahhoz képest, hogy Zavaros-Halászában ki legyen a rasekól, magyarul: hitközségi elnök?

Chál hamoéd peszách második napjától még majd egy egész hónap választotta el a derék hitközségeket és máris voltak pártok és ellenpártok, megbántók és megbántottak, sérlők és megsértettek, szóval: mindenki a más haját tépte, mindenki mindenkivel összeveszett, még ugyanegy pártnak emberei között is volt széthuzás és haragszom rád, röviden és velősen: rigze. A klasszikus latin ezt úgy fejezi ki: bellum omnium contra omnes.

Abban egységes volt az egész hitközség, hogy Ács urat, akit voltaképpen Zimmermannak hittak s akit belügyministeri engedély nélkül is Ácsra magyarosítottak a községben... nos, abban egységes

Cuzát és bajnoktársát Hitlerl? Szóljunk-e arról, hogy éppen a Szentföldön az arab-mohamedán sajtó féktelenül uszít ellenünk? Hogy vérvádat terjeszt, hogy rágalmaikat szór és hogy keleti, vad temperamentumának csúcsán gyilkolásra, rablásra és gyújtogatásra, rablásra és gyújtogatásra uszítja a fanatizált néptömegeket?

Mindez pedig szervesen összefügg a Peszachhal, mert — mint fentebb említtem — a Peszach nemcsak a zsidóságnak, hanem a zsidóság átkának is a születése napja. Mint a kútmérgezések vádjának idején, úgy ma is fellángol ellenünk az egé z világ, részeg torkából reánk üvölt a csöcselék, mert mi lettünk a Korban-Peszach, a Peszach áldozat.

***

Mácoh zu seonu auchlim... A kenyér, amelyet mi eszünk, kovásztalan kenyér. Nincs benne semmi élet, semmi az élet kovászából, semmi abból, ami életet, fejlődést, virulást, boldogulást, lehetőséget és megélhetést ad. Nem..., ez nem a husvéli pászkára vonatkozik, ez áll a mindennapi, élesztővel sütött s ennek dacára kovásztalan kenyérré. Mivé vált a kenyér? Az életet, a reményt, az egészséget, az akarást, a munkát szimbolizáló kenyér? Unott, fanyar, izetlen, kelletlen, kovásztalan süttét. Mácoh lett belőle és nem véletlen, hogy ennek a szónak a héberben ketlős értelme van. Az egyik a pászkát jelenti, a husvéli kenyeret, a másik pedig perlekedést, gyűlölködést, meghasonlást jelent. Mitha a lángeszű próféta a mai napokat látta volna meg, mintha a XX. század elátkozott, dumpinges, többtermeléses buzáját gondolta volna el, mikor a gyűlölködés, torzsalkodás fogalmára ugyanazt a szót használja, mint a kovásztalan kenyér fogalmára. Igen! Igen!... mert az a kenyér, amelynek nincs kovásza, amelyből hiányzik a serkentő, a fejlesztő, a tápláló, hitet nyújtó, az élet küzdelmeiben ellentállást kifejtő elem: az élet kovásza, óh, az a kenyér többé már nem kenyér, abból kovásztalan Macoh lesz, gyűlölet, torzsalkodás, meghasonlás és perlekedés.

S ezt a kenyeret, ezt a kovásztalan Macohot esszük már évek óta. Bevalljuk, nemcsak mi, a többi népek is. Talán most ment teljesebbé az átok, amit az Úr az Édenkertben az emberiségre kimért? Úr és paraszt, munkás és munkáltató, iparos és kereskedő mind-mind boldogtalanul, ellankadt energiával, önmagukkal meghasonlottan, egy

céljártévesztett emberiség kilátástalanságával, lemondóan és megsemmisülten vetik el, aratják le, hordják be, csépelik ki, örölik meg, adják és veszik és fogyasztják a „Láchmo Anjot“ a nyomoruság kenyerét.

Mindennapos eledelünk lett a Mácoh, amelynek nincs vitaminja, amelynek nincs kalóriája és tápértéke, amelyet izetlenül, a jövőtől remegve a napok bizonytalanságától meggörnyedve eszünk. S mert ez a felzaklatott idegenrendszerű világ, amelyben senki sincs és semmi sincs a helyén amelyet elsorvasztott, fáradtít és dekadenssé tett a világháború és az azt követő békék és azok következményei, amelyekben a kollektív-téboly cári terrorral diktálja a termelés és fogyasztás kialakulását, ez a világ ma csak Mácoh-t tud termelni. Nem életet adó, fejlődést, munkát, boldogulást, megélhetést, kitartást és energiát nyújtó kenyeret, hanem Machot... perlekedést, gyűlölködést, veszekedést, vitát, meghasonlást...

***

A harmadik szimbólum: a Moror. A keserű gyökér, amelyet annak emlékére fogyasztunk a Széder estén, hogy őseink életét megkeserítették a súlyos munkával az egyiptomiak. Ezekben az években nem kell a hagyományos „k'zajisz“, féltőjásnagyságu keserűgyökert enni, hogy könnyű gyűljön szemünkbe. Fáj leírni, de úgy hiszem, ma minden zsidó családban a szederestén nem a keserűgyökér erejétől kipréselt könnyek, hanem magának a keserűségnek könnyei fognak leperegni a gondterhelt, bús zsidó arcokon. Nekünk már nem is kellene emlékezni őseink keserves életére, hiszen mi is keserves életet élünk. A biblia azt mondja: „Ávoda koso“ kemény munka. Állítom és vallom, hogy őseinknek Egyiptomban nem volt keservesebb dolguk, mint nekünk zsidóknak itt Európa keletén. Mert őseink ha rabszolgák voltak is, ha el is keserítették életüket Farao törvényei, parancsai és rendeletei, ők tudták, ők érezték, mert közöttük volt Mózes, hogy ezeknek a súlyos napoknak egyszer vége szakad, hogy egy isteni megváltás, egy felszabadulás lesz a súlyos napoknak a jutalma. De mi az évek egyre-egyre nyomasztott terhe alatt megrokkantán és összeroppantán hiába kémleljük, hiába vizsgáljuk hiába kutatjuk a jövőt... Nincs közöttünk egg új próféta, egy új Mózes, aki megváltásra, felszabadulásra vezessen bennünket.

Szabad prédája vagyunk a pártok és

Mindenki elérte a célzást és mindenki jól nevetett reb Lézeren, de mert reb Lézer „is tanult valamit“ annakidején, hát nem igen jött zavarba a ripoztért.

— Ő beszél rábbán Gámliélról? — mondta. Er weiss nicht von sein Leben zu sagen, der reb Pészach. Hogy én is a Gódnál maradjak: miért említ rábbán Gámliél első helyen a pészachot, holott az események időbeli sorrendje szerint a mór, a keserűség, amit őseink Egyiptomban elszenvetk és csak azután következett a pészach, az áldozati bárány, a kivonulást megelőző éjszakán. Nos akarjátok tudni a miértet? Mert rábbán Gámliél killéjében is volt egy Pészach, ami szemtelenül az előtérbe tolakszik és mindenáron etnök akart lenni.

Ez a sikerült visszavágás is jól talált és mindenki nevetett, csak hogy szét nem ment. Csupán a két szerelmes nem nevetett. A kibékülésből, ők jól látták, semmi sem lesz.

— Nem marad más hátra, — fejtette ki Dávid urfi a leány előtt — mint kieszközölni, hogy egyik se lépjen fel jelöltnek. Sem a te apád, sem az enyém, akkor utunk mindjárt sokkal kevésbé göröngyös lesz.

— Hogy akarod ezt megcsinálni, Dávid?

— Nagyon egyszerűen, Berta: egy jelszóval, amit titokban én dobok be a tömegbe. S én csodát várok attól a jelszótól.

És már másnap kezdték kiabálni az emberek:

— Nekünk nem kell pészach, nekünk nem kell mór, nekünk mácoh kell. Azt választjuk meg elnöknek, aki ingyen mácohval látja el a községet. Ugyis eleget fog lopni, hát lássa el ingyen mácohval a községet.

Mit mondott erre reb Lézer? — Ingyen mácoh! Egy frászt; én lemondok... és mit mondott erre reb Pészach? — Ingyen mácoh? Egy nyavalyát; én lemondok.

Vagyis egyetlen kifejezést kivéve (és ez az egyetlen szó is synonyma volt) ugyanazt mondta a két ellenfél. S hogy kihuzódott kebelükből és antagonizmus mérgezett végű tövise, mindjárt jobb szemmel nézett egymásra a két családfő. Sőt megegyeztek ők ketten csak azért is: a volt elnököt, Ács-Zimmermann-t pártolják.

Ács-Zimmermann ur pedig diplomata is volt, politikus is. (Melyik hitközségi elnök nem az, ki nem Bismarck a maga idejében és killéjében?) Élesen látó szemében meggyőzte őt, milyen előnyös lesz ránézve, ha állandósítja a szövetséget a volt ellenfelek között. Akkor föltétlenül több mint bizonyos, hogy ő győz, ingyen mácoh nélkül, legfeljebb ingyen cherajszezzsal.

De mi mozdítsa elő ezt az állandósítást? Ezzel is hamar tisztában volt ökelme. A Dávid fiu sugatótt neki valamit s Ács-Zimmermann ur azt célirányosnak találta. Ebédre hívta reb Lézer-t is, reb Pészachot is, hogy megbeszéljék a hitközségi dolgo-

WEISZ JULISKA
KALAPÜZEM
Satu-Mare, Kazinczy ucca 2. sz.

Gyárt női filc- és szalmakalapot.
Ugy Szatmár, mint Erdély

legolcsóbb en-gros és detail
bevásárlási helye.

5-4

nemzeti célkitűzések önkényeinek és játszi szeszélyeinek. Nincs aki megvédjen bennünket, nincs aki új utat, új felszabadulást mutasson nekünk ebben a Goluszban.

***

Rabbon Gamliel mikor megírta a szentenciáját a három dologról, amelyet minden zsidónak kötelessége elmondani Peszachkor nem gondolt arra, hogy lesz idő, amikor a Pészach-ünnep eme hármasszimbóluma mindennapi életünknek és különösképpen zsidó sorsunknak szomorú és ennyire jelentős tényezőjévé válják. Mert a szimbólumból az idők változásai során tényező lett, sőt tény, amely élesen és véresen belesül a mindennapjainkba. Peszach lett helyzetünk a népek közepette, Macoh lett a mindennapi kenyerünk és Moror a mi egész életünk.

A törpének extázisával, mint ahogy az Ember Tragédiájában az eszkimó fordul az istennek vélt Ádámhoz, a kishitűeknek a reményteleneknek, a Mácoh-t evőknek az óriással, a Naggyal szemben érzett áhitatával és mélységes tiszteletével gondolunk ezekben a napokban Rabbon Gamlielre, a Nászira, a zsidóság egykori fejedelmére és az utódok esengő, fájó szavaival kérjük: Oh, Rabbon Gamliel... Legyen megint úgy, hogy csak Széderestén említsük a Peszach, Mácoh és Moraur-t, tedd azt, hogy ünnepünk ne váljon hétköznappá és tedd meg, hogy a gyermek kérdésének legyen értelme... ne együnk mindennap Mácoh-t, ne érezzük mindig a Morort és ne kelljen mindennap Korban-Pészachot hozni... Csak egyszer egy évben ünnepi fényben, ünnepi áhitattal, ünnepi szívvel, amikor gondtalan vidámságban tudjuk elmesélni évezredek csodás legendáit s amikor ezüst gyertyatartók a szabadság, az emberiség és a munka tisztetének fényét vetítik a nyomoruságnak szimbolikus kenyerére.

Mezey Béla.

kat; a harmadik pohár bor után örömeink adott kifejezést afelett, hogy vendégül láthatja asztalánál a hitközségnek ezt az oszlopos két tagját, majd felvetette előttük a kérdést (de apprehenzió ne essék, mondván): mi köti össze a pészacht a mórroval? Felelet: A mácoh. — Már most mit szólna hozzá reb Pészach, mit szólna hozzá reb Mór (Torma ur itt édesdeden kacagott), ha felhasználnák a mácoh ünnepét arra, hogy egymáshoz kötődjenek más téren is?

Reb Pészach hamar kapiskálta, mi lehet az. Ez a más téren való egymáshoz kötődés, amire Ács ur olyan diplomatikusan rámutatott. Mert rejtélyesen mosolygott és azt mondta:

— A mácoh szónak, ha héberül leírjuk, százharmincöt a számértéke. Van-e annyi a maga mácohjában, reb Lézer?

Most már reb Lézer is megértette a megértendőt.

— Annyi milliót gondol reb Pészach? Igen, annyit adok hozományul a leányommal.

— Akkor itt a kezem, mázel tov, reb Lézer.

— Részemről is mázel tov, reb Pészach.

— És mikor tartjuk Isten segítségével az eljegyzést?

— Mikor? Hát mikor? Micsoda kérdés ez? Chál hamoad pészach második napján.

Csermely Gyula.

A gentleman

Írta: Dr Silberman Jenő

A gentleman, a burzsoá korrektség szándistája és vagy angol, vagy angol szeretne lenni. A gentleman-ek britt hazája a hipokrita puritánság paradicsoma. A vasárnapot valóságos elmékedéssel ünnepli meg, míg valamelyik britt gyarmaton ezrével öletik le a bennszülötteket. Ugyanazon ország, amely a liberálizmust, a szabad verseny elvét üvöltötte világgá, ugyanazon nép, amelynek említsálati nagyszerűsége a kispolgárság szellemi delnőinek ragyogó bálványképe, szinte középkori módszerekkel védekezik a szabadságjogok ellen. Az átlag angol polgár még gondolni sem mer másra, mint ami „illik” és Angliában illendő a hipokrata puritánok hazugságait és mindenkifeleit a pénzt, meg a gazdagok érdekeit tisztelni. Az angol erkölcs lényege, hogy a gazdagság erény, tisztesség, boldogság, míg a szegénység bűn és az angol polgár nagy tisztelője az erkölcsnek. Találónan jegyezte meg Heine, hogy az angolokat az Isten haragjában, az emberiség gunyjára teremtette. Ez a szem- és bibliaforgató klikkekből és klubbokból összehatólt, a világot kizsároló közület semmi esetre sem lehetett se a zsidóság, se a kereszténység őszinte barátja. Hisz az angol Wells is megállapítja, hogy az angol protestánsizmus régen leépítette a kereszténységet. Az angolszászok parvenü sikerei majmolásra készítették Európa összes sekélyes elemeit. Ahogyan a háboru előtt titokban, vagy nyíltan mindenki a porosz pökhendi szoldateszkáért rajongott, azon mód a háboru után minden parvenü típusu férfi angol bankár, minden némbor angolszás lady szeretne lenni. Az angománia ma a sekélyesség és az alacsonyrendűség jele. Mégis, akárhova pillantsunk, az angliai és amerikai ijesztlő méretű munkanélküliség dacára, mindenütt a telezsebű angolszász gentleman az ideál. Nemesak kaffános és pájeszes, furulyás zsidók kikeresztelkedett ivadéka, de zsarolni vágyó spanyol hidalgók, olasz lazzaronik és banditák unokái, a magyar gentry, a germán junker, sőt az önteltségüket nyálkás udvariasságba göngyölő, igen kishitű és korlátolt francia filiszterek az aranybányák kegyelt lovagjai: gentleman-ek akarnak lenni. Az igazi emberek ugyan meg fogják állítani az uzsorás gentleman-ek e szennyes áradatát, mégis — ki tudja — hány szegény zsidó esik addig ama pogromok áldozatául, amelyeket a „Nyugat gentleman“-je, az Élet e „gabella szedői” Európában rendeztetni fognak.

Az angol Ahasvérok lettek az üldözött zsidók hivatalos pártfogói és följajánlották a hazátlanoknak Palesztinát. Igérték, fogadkoztak, szerződtek, mint gentleman-ek, elvégre ők nem tehettek arról, hogy a britt világbirodalom és gyarmatai óriási területén mindenütt akadnak Hámánjai a zsidó életnek.

Az angol gentleman-ekkel való szerződés mindenestre szalonképessé tette a cionizmust és egy darabig a biblia népe sámerlrije lehetett Mammon papjai trónjának, míg nem a mostohatestvér arab nép türelmellensége fel nem ébresztette a zsidóságot az alázat gyalázatos álmából. A francia és angol gentleman-ek, meg a petroleum-trustok uszították az arabokat a zsidókra és a zsidók érezték, hogy a gólusz óshazájukban is meglátogathatja őket.

De ne tépegessük a vérző sebeket! Az Örökkévaló a Világegyemet alkotta, teremtette, az angolok és a franciák csak a

föld, e bánatos bolygó, vonagló sárgolyó népeit uzsorázták ki: Gám zu letová! Kifürkészhetetlenek az Örökkévaló titkai. Talán errefelé vezet a göröngyös nagy út a Messiás nagy nyájába, ahol nincs többé mit tartani az angol és francia barátságtól.

Történt pedig, hogy egy zsidó, aki a Világegyetem fizikáját kutatta és hervadhatlan érdemeket szerzett, meghívást kapott Albion fővárosába. A zsidót még az uzsorás gentleman-ek hazája is ünnepte. Nemcsak az ír származású Bernard Shaw, de maga a wales-i herceg is körötte ténfergett, hogy bölcsességének egy sugarában sütkérezhessenek. Szerényen köszönte meg az ovációt és szólott imigyen: „Meghat a nagy ünneplés, hisz én annak a sorsüldözött fajtának vagyok a tagja, amely még hazájában is szenvedni kénytelen, annak a fajtának, amelynek adott ígéretét Anglia is megszegte”. A wales-i herceg megértette a szemrehányást és ennyit mondott a zsidó Einsteinnak, aki Ulmban született és apjának nem voltak lakásai, röviden, elegánsan, gentleman módra: „You are right, we scall correct it.” (Önnek igaza van, majd korigáljuk.) Gentleman ígérete és aligha lehet majd megtartani. Az urak dolga különben sem sürgős, a chalucok várhatnak egy kicsit. A gentleman megtartja a szavát, az ígéretét, amit a másik gentleman-nek tesz, ámde azt a távolságot, ami a zsidó Einstein a britt hercegtől elválasztja, nem hidalhatja át semmiféle relativitás, hát még vica-versa mennyire nem! Talán jeltelen íű fogja belepni az összes uralkodó családok porait, egy arra legelő tehén közönyösen fog kérődzni az ó-kor, közép-kor és burzsoá ujkor összes történelmi igazságit felett, amikor Einstein szelleme még mindig élni fog. Ramses és Dárius ma bajuszpedró és holmi cigaretta-márka és cipőtálp meg-

jelölés, amikor Pythagoras és Archimédes még mindig tétel. Ma azonban Einstein még nem intézheti a népek sorsát. Ezt a bankok után a walesi herceg apja intézi.

A gentleman kifizeti az egyházi adót, de nem kövefi Isten útjait. A gentlemannek nincs és nem is lehet adóssága, mert neki adózik a föld apraja-nagyja. A gentleman-ek egymással szemben igen, de a népekkel, a dolgozó tömegekkel szemben semmire sincsenek kötelezve.

Einstein nem gentleman, mert nyomorgókért aggódik és tulgerinces a hatalmasokkal szemben. Mózes sem lehetett gentleman, legalább is a Fáraó nem tarthatta gentlemannek. Se Nimród, se Terach nem tarthatta gentlemannek Ábrahámot, mert különben nem engedték volna tüzes kemencébe vetni. Egy amerikai prédikátor fölvehetné azt a kérdést, vajjon gentleman volt-e a keresztény Megváltó? Pilátus nem tartotta annak, különben nem feszítette volna keresztre két gonosztevő között. Ieanne D'Arc sem lehetett gentelady, különben nem égették volna el máglyán az angolok. Giordano Bruno, Galilei és általában mindazok a mártýrok, vagy szentek, akik a korabeli inquisitorokkal összeütközésbe kerültek, nélkülözték a gentleman-ség összes kriteriumait. Jabotinszky sem lehet gentleman, mert az angolok akasztófára ítélték és csak az egész zsidóság felhördülése mentette meg a haláltól. Gentleman volt ellenben Hámán, Antiochus Epiphanes, Ézsau és Nimród. Jákób nem volt gentleman és kizárólag ennek köszönheti, hogy az Örökkévaló nem volt kénytelen Ézsaura hagyni Izsák és Ábrahám örökét, a bibliát, ami nélkül az angol gentleman-ek a vasárnapot is kénytelenek volnának ivással és durva sportokkal eltölteni. A világ összes nagyjai és szentjei közül egy sem volt gentleman, ami természetes is, mert sem az angolszászokhoz, sem a franciákhoz nem hasonlíthattak. Az Isten saját képére teremtette Ádámot, de első felesége, Lilit megszökött az ördögök királyával, Asmódájjal. Ádám kései utódja Ábrahám két fiának volt az apja. Izsák utódai a zsidók, Ismael utódai az arabok, Asmódáj és Lilit utódai a perzsák, míg az összes többi fajokra érvényes a Darwinista-elmélet. Ily módon a szentírás és a tudomány teljes összhangban is volna. De ha lett-légyen is számos emberfajta, ami Ádámtól származik, az bizonyos, hogy a gentleman feltétlenül majomivadék, amely jelenleg azzal bajlódik, hogyan mentse meg az őserdőtől hozott, az emberiség nyomorán felépülő erkölcsét, termelési és jogrendszerét. Ezért fő a Népszöveltség és a kormányok feje. E majomivadék életének legnagyobb csapása a Biblia népszerűsítése volt. Kétségbeesetten tapasztalják, hogy a szentírásból exirapolált forradalmi tanok hogyan ássák alá a gentleman-kultusz tekintélyét. Még a sárga és fekete színű emberek, kinaiak és négerek is kiköpnek a gentleman-ek és követségeik előtt. Veszélyben van az angol erkölcs, hogy a gazdagság erény, a szegénység bűn és szegén. Veszélyben van az angol imperializmus, a francia uzsora és egy napon a népharag lehuzhatja a gentlemanek-ről és genteladyk-ról az elegáns ruhákat és azon meztelenül kergetheti vissza őket oda, ahova valók: a majmok őserdejébe. És Londont, a modern Karthagot és Párist, a modern Babilont eléri megérdemelt sorsa.

Olyan gentleman-ek, mint Wrangel, Denikin, Kolcsag és Petljura, vagy mint Rotschild, Goldschmidt, Deterding, Chamberlain, Baldwin és Poincaré, nem trónolnak többé a Bankok olympusán. Remélem, hogy a második, legközelebbi Peszach ünnepe már nem a „gentleman“-ek fognak uralkodni Isten örökén, hanem az igaz, örök emberi igazság.

Minden hithű zsidó
csakis „Népünk“-et olvassa!

דיע קענוצייכן
פיר קאפפע-צוואטן
כשר של פסה

זינד דער הכשר-שליפן מיט זיעגעל
סערוועהען דער נאמען פראנק און
דיע קאפפע-מעלע אלס שוטצמארקע.
ביים איינקויף איינער שאכטל

כשר קאפפע-צוואטן

פערלאנגען זיע שטעטס אויסדריקליך:
פראנק מיט דער קאפפע-מעלע
לויט הכשר זר. ערוועירדען דעס הערן
אבערראינער שלמה זלמן אוללמאנן
אויס ביסטריץ, דען דיע פאבריק שטעהט
אונטער זיינער אבעראויפזיכט אונד אונטער
שטענדל גער קאנטראללע פאן זר.
ערוועירדען ערנאנטען פראמען יודישן
אויפזעהערן זא דאס זעמליכע ערצייג-
ניסע גאר אנטירט פער לעסליך

כשר

זינד און אהנע בעדענקען גענוצטן ווערדען
קענען.

I. V. O.

FEST, TISZTIT

Gondosan megválogatott festékekkel, vegyszerekkel, melyek az anyagot nem gyengítik.

Mészáros-utca 4 (Royallal szemben) és Uri ucca 34

A „Népiünk“ ujabb ajándéka olvasóinak!

Az osztatlan szeretet, mely lapunk irányában megnyilvánul, arra ösztönöz bennünket, hogy minden lehető elköves-sünk, hogy olvasóinknak mindent nyujt-sunk, ami módunkban áll.

Be kell vallanunk, hogy számos elő-fizetőnk hátralékban van lapunk minimá-lisra szabott előfizetési árával. Mikor oldalszámunkat ez év január 1-én 6 ol-dalról nyolcra emeltük, ezt az áldozatot is vállaltuk, hogy minél jobban megfelel-hessünk hivatásunknak.

Súlyos és szívós harcot kell folytas-sunk az antiszemitizmus ellen, sok gán-coskodás és támadás ér bennünket, mi-kor bátran és gerincesen síkra szállunk minden igaz zsidó ügyért és a zsidó köz-élet purifikációjáért. Ugy érezzük, hogy nagy hivatást teljesítünk, mikor azt az ingo-ványt chaluci önfeláldozással igyekszünk megszüntetni, mely a zsidó közélet bizo-nyos részein terjeng.

Nem áll mögöttünk állami támogatás, nem áll mögöttünk anyagi erővel dolgozó zsidó közület.

Súlyos a harc, melyet folytatunk és nem kérünk egyebet, mint 250 leit évente

mely a mai súlyos gazdasági helyzet-ben sem jelelhet áldozatot zsidó test-véreinknek.

Csak előfizetőinkre támaszkodunk, az ő áldozat-készségük fokmérője annak, hogy megjelenésünk zavartalansága biz-tosított legyen.

Arra kérjük ezuttal összes előfizetőin-keket, kik hátralékban vannak s technikai okok miatt megbízottunk nem keresheti fel idejekorán, hogy postautalványon küldjék be a kért 250 leit.

A „Népiünk“ Erdély legolcsóbb zsidó lapja!

Aki beküldi egyszerre az egész évi előfizetést, az ajándékképpen megkap-hatja: 1. Leitner Zoltán „Őrsön a zsidó-ság frontján!“ című könyvét, vagy 2. Herzl Tivadar „Zsidó állam“ című könyvét.

Szeretett zsidó testvéreink, kedves olvasóink, arra kérünk benneket, hogy támogassátok az előfizetések beküldésé-vel önzetlenül dolgozó orthodox heti-lapunkat.

A „NÉPÜNK“
szerkeztősége és kiadóhivatala.

Cohen, Cogan, Cowen és Kohn...

Eddig vártam. Hallgattam, türetem, nyel-tem, magamba szorítottam indulataimat, de most szólok. Szólok, habár most már egy kis kárörömmel vegyes a bosszankodásom és csillapítja a haragom. Igen, kedves Kohn ur meg kell mondanom Önnek kár volt a fáradságért, kár volt a népszámláló bizto-sal folytatott minden vitáért, kár az Ön hirtelen gerjedő papi haragjáért, mert most mégis revideálják azokat a népszámlálási iveket és egyszer csak megállapítják, hogy Ön Kohn, egy egész világ hitetlenkedő csodálkozására bár, de zsidó. Igen Kohn ur, ne lepődjék meg, de ezek a románok nem estek a fejük lágyára és nem hajlan-dók Önnek úgy minden további nélkül el-hinni, hogy Ön magyar. Sőt azt mondják, — én magam olvastam — hogy ahol szüksé-gét látják, helyszíni szemlét is fognak tar-tani, hogy minden polgár valódi hovatartoz-ását megállapítsák.

És látja Kohn ur ezt gönnoltam magá-nak, ezt a kis helyszíni szemlét. Most me-het drága Kohnom és szedheti gyorsan le az ajtókról azt a mezuzet, de gyorsan, mert az corpus delicti, az mindennél ekla-tánsabban Ön ellen vall. Onnan megtudja a biztos, hogy Ön egy jól ismert Földközi tenger mentén lakó nép nemesi sarja, aki ezen titulusát nem Budáról, hanem a Szináj mellől hozta. És ha már le is szedte ked-

ves Kohn, menjen el gyorsan hazulról, mert ha Önt meglátja a biztos, akkor hiába min-den mezuza kaparás, mert csak kilátszik a kohnorr.

— De hogyan is képzelte Ön ezt ked-ves Kohn ur? Nen festett Önnek egy kissé tarkán az a kép, amit ott a népszámlálási iven maga előtt látott? Nem volt az egy kissé különös, hogy Iczig Kohn, vallása: orth. izr., politikai állásfoglalása: agudista, nemzeti hovatartozandósága: magyar, fog-lalkozása: tollkereskedő? Mert látja Kohn, ez nekem azonnal feltűnt. Én ugyanis még nem láttam magyart, aki orthodox lett volna, sem olyat, aki tollal kereskedne vagy agudista volna, de még kevésbé láttam olyan cohént, aki ne lett volna fajzsidó. És maga mindezt olyan természetesnek tartotta, hogy minden lelkiismereti furdalás nélkül odairta. Sőt maga azt is természe-tesnek tartotta volna, hogy mindezek után majd fölmenjen a piedesztálra, magára bo-ritsa keleti, ősei rojtos tógáját és megáldja Izrael népet „szeretettel“. Hogy elmondja milderre a zsidók egyetlen Istenének szent áldását. Elfogadta volna a nemes papi törzsnek kijáró megtiszteltetést, kiváltotta volna Izrael fajtájának zsenge hajtását és másnap a legnagyobb nyugalommal vissza-tért volna a napi életbe, más emberré lenni, magyarrá vedleni.

De hála Istennek ez elmúlt. Mert el-jött a biztos, megnézte az ajtót, meglátta a Kohnt és mindent tudott. Jelentést tett a biztos és azt mondta: „Uraim, ez a Kohn zsidó, én ismerem ezt a Kohnt megannyi változatában, ő a bucurești-i Cohen, ő a kisenevi Cogan, ő a párisi Caun, ő a lon-doni Cowen és ő a váradi Kohn“. És még egyet mondott a biztos, azt mondta: „Uraim, itt magunk között mondhatom, ha a zsidó buta, akkor nagyon buta. Mert látják, ezek a Cohnok, Cowenek és Kohnok a világ legrégebb nemesei. Évezredek nemességük van, amely hamisíthatatlanul apáról—fiura szállt és ezek az agyalágyultak képesek mindezt eltagadni csak azért, hogy magya-rok, oroszok, románok vagy franciák le-hessenek“.

— Most mondja Kohn ur, érdemes volt mindez? Kellett az magának, hogy egy népszámlálási biztos tanítsa magát anthropolgiára? És mindezt csak egy olyan kétes eredményért, mint ez a bevallás volt. Mert látja, most leálcázták, itt áll a maga csupasz meztelenségében és most már nemcsak hogy mégis zsidó, hanem hozzá még gyáva és nem okos zsidó! Azaz oldal pedig, ahova átkacsingatott, az a magya-rság, amellyel kacérkodni akart, még csak részvétlávíratot se küld magának, sőt még csak egy kétebb értékű címmel sem kár-pótolja azt a nemességet, amelyet elvesztett. Ugy maradt kedves Kohn ur, mint Bileám a szamarán: „Gádér mikán, ugádér mikán!“

Én nem sajnálom magát drága Kohn ur, mert magának volt esze és vigyázott volna rá, de egyet kérek! A piedesztálra fel ne menjen, a gyapju tógát magára ne borítsa és reám áldólag ne terjessze kezét, mert abból nem kérek. Az én Istenem áldását oly ember ne kérje reám, aki gyáván megtagadta faját és nemzetét. Ha magának jobb volt a szomszéd kutyabőrre vetett ne-mesi címe, mint Izrael népének évezredek tisztelete, akkor csak menjen és boldogítsa őket, de hiába többet ne ejtse ki a mi zsidó Istenünk nevét!

Berkes Dávid.

Mielőtt nyomtatványszükségletét megrendelné, kérjen ajánlatot vállalatunktól is. — Készítünk: mindenféle hivatalos és kereskedelmi nyomtat-ványokat, hirdapokat, folyóiratokat, stb. a legszebb kivitelben és a mai viszonyoknak megfelelő árban Tipografia GUTENBERG nyomdai műintézet Oradea, Pasagiul Vulturul Negru — Sas-passage

Férfiszövet különlegességek
bámulatos olcsó
leszállított árakban

Havas & Grünfeld
posztóruházában

Engros
Endetail

Str. Avram Iancu (Kossuth ucca) 8.

Közérdek vevőket készpénz árban szolgálunk ki.

Cégünk szolidaritásáról kérjük meggyőződni.

A „HELGA“ tejüzem

értesíti az orth. izr. hitközség tagjait, hogy az כשר תאריך tej árusítását megkezdte. Tájékoztatásul közöljük, hogy az orth. kóser tej osztályunk vezetője, Ratzersdorf Frigyesné úrnő és a szerződéses vidéki termelő gazdáink istállóiban ugyancsak megbízható orth. kóser felügyelőink ellenőrzik a fejést.

Kiváló minőségű paszlörizált orth. kóser tejünket f. fogyasztóinknak hygienikusan kezelt és lezárt palackokban már 1/2 litertől kezdve

literenként 9 lejért mindennap
frissen házhoz szállítjuk.

Tegyen egy próbarendelést levelezőlapon vagy telefon útján, kóstolja egyszer meg tejünket az Ön soha többé nem fog más tejet fogyasztani.

„HELGA“

BIHARMEGYEI TEJGAZDASÁGI ÜZEM RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Oradea, Cheiul Crișului (Körös-oldal) 272.

TELEFON: 2.

5-5

Ujdonság! Ujdonság!

„FAVORIT“

a világ legjobb főzőedénye!

A zománca nem pattan és teljesen tűzálló.

Dumping árak:

Fazék:

1/2 1 1 1/2 2 3 4 5 6
15, 26, 33, 39, 50, 63, 70, 76 Lei

Lábas:

17, 26, 32, 38, 50, 57, 66, 72 Lei
Hibás edények kg-ként 50-60 Lei.

Viszonteladónak engedmény!

STERN JÓZSEF vaskereskedő
ORADEA, Piața Mihai Viteazul (Nagypiac-tér) 2.

Ha vevőkört akar,

hirdessen a „NÉPÜNK“-ben!

HIREK

A „Népünk“ cikkeinek utánnomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5691

Kedd: Niszan 13, márc. 31, este בדיקת חמץ
Szerda: Niszan 14, április 1-én
ערב פסח — ערב חבשילין
Csütörtök: Niszan 15, április 2. Husvét első napja. ספירת העומר — א' דפסח — este
Péntek: Niszan 16, április 3. Husvét második napja.
Szombat: Niszan 17, április 4, שבת חול המועד
Szerda: Niszan 21, április 8. Husvét 7-ik napja דפסח ז'
Csütörtök: Niszan 22, április 9. Husvét 8-ik napja. Halottak emlékezete. מזכיר נשי
Ünnep kezdete 6:40.
Ünnep befejezése 7:45.

Lapunk legközelebbi száma, a közbeeső Peszách ünnep folytán, az ünnep hét utáni pénteken fog megjelenni.

— **Lord Lytton Palesztina jövőjéről.** India egykori alkirálya, Lord Lytton a Nottingham egyetemen előadást tartott Palesztina jövőjéről. Kifejtette, hogy Palesztina fejlődésének nincsen nagyobb garanciája, mint az, hogy a világ egész zsidósága óhajtja és támogatja fejlődését. A zsidók — mondta — fajuk zsenijével akarják ezt az országot felépíteni. Angliának nem szabad kötelezettsége alól kibujnia, még ha azok áldozattal is járnak. Az országban új értékek keletkeznek, az arabok ezeknek éppúgy hasznát veszik, mint a zsidók.

— **Zsidók az angol parlamentben.** Az angol alsóház egyik multheti ülésén — mint az ITA jelenti — igen érdekes epizód játszódott le. A bányai minisztérium pótköltségvetését tárgyalták, meglehetősen részvétlenség mellett, mert csak kevés képviselő volt jelen. Ez alkalommal egy, még az angol parlamentárizmus történetében is egyedülálló szituáció adódott elő: mindhárom nagypárt vezéréként zsidók szerepeltek. — A kormányt és a munkáspártot Shinwell, a zsidó bányai miniszter képviselte, a liberális pártot Sir Herbert Samuel, míg a konzervatívok vezére A. M. Samuel képviselő volt. — Ezt a véletlent alaposan kihasználja majd az antiszemita demagogia s beszélni fog „a zsidó világhatalom“ról.

— **Kommunisták a „Brisz miló“ ellen.** Minszkből érkezett jelentések szerint az orosz hatóságok letartóztatták Radminsky móhelt, aki a városban a metszői funkciókat is ellátta. A letartóztatás oka az volt, hogy Radminsky a rituális circumciózó helytelen kezelésével egy csecsemőnek a halálát idézte elő. Radminsky ellen gyorsított eljárással fogják lefolytatni a tárgyalást és a kommunisták már most éles és intenzív kampányt indítottak be a circumciózó ellen. A zsidó kommunisták már régóta vették a circumciózót és a rituális vágatást a vallásellenes kampány során támadásuk célpontjává. Most pedig peszáchellenes propagandát fejtenek ki.

— **Rádióelőadás a vérvádról.** A kassai stúdióban március 24-én d. u. 6 óra 20 perckor Szerény Béla főszerkesztő előadást tart a zsidóság ellen emelt vérvádak történetéről. Az előadó alapos tanulmányokat végzett az aljas rágalom különféle megnyilatkozásairól a zsidóság gólusza folyamán.

MEGNYILT KÖNIG nőikalap-szalonia

(Sas-passage főbejárat)
Állandó modellujdonságok!

Cimre ügyelni!
Szolid árak!

— **Az angol zsidóság új külpolitikai vezére Sir Leonard Montefiore.** Május elején telik le az európai zsidóság egyik legfontosabb szervezetének, az angol zsidó külügyi bizottságnak (Joint Foreign Committee) hároméves mandátuma. Ennek a szervezetnek volt főtitkára néhai Lucien Wolf, elnöke pedig d'Avigdor Goldschmied híres angol zsidó emberbarát, ki a Rotschildokkal közeli rokonságban van. Goldschmied az elmúlt napokban bejelentette, hogy egészségi állapota miatt többé nem vállalhatja az angol külügyi bizottság vezetését és maga helyett utódjául Sir Leonard Montefiore-t ajánlja. Sir Leonard Montefiore, akit ezek szerint néhány hét múlva az angol zsidóság szervezetének élére fognak megválasztani, az európai zsidóság egyik legkiválóbb politikusa és filantrópja, a nagy Mózes Montefiorenek másodiziglen unokaöccse. Montefiore a sajtó részére adott nyilatkozatában kijelentette, hogy szerinte optimizmussal kell nézni a zsidók jelenlegi helyzetét Európában. Igaz, hogy a helyzet szörnyű, a gazdasági válság egyre erősebben szedi áldozatait, úgyhogy valóságos gazdasági zivatar dúl a zsidó centrumok fölött. Mégis meg kell gondolnunk, hogy az európai zsidóság már nehezebb időkön is átévezett évszázadok folyamán. Ezért optimizmussal és bizalommal kell a jövő elé nézni.

— **Rágalmak a németországi zsidó hősi halottakról.** Berlin, március 25. Minden európai országban az antiszemita rágalmak, pontos statisztikát készített az elesettekről és kiderült, hogy 12.000 zsidó esett el. A munkát megkönnyítette az, hogy Németország már kiadta a hivatalos veszteség-listát és ennek alapján indentifikálni lehetett a zsidókat. A zsidó veszteség-lista anyagi okokból még nem jelent meg nyomtatásban. Ezt a körülményt felhasználta egy antiszemita őrnagy és egy nürnbergi folyóiratban (Der Stürmer) cikket írt „A tizenkétezer elesett zsidóról szóló mese“ címen. Az őrnagy legfeljebb 4700 halottat engedélyez. E támadás hatása alatt a zsidó frontarcok új mozgalmat indítottak a zsidó statisztika kiadására, amely bizonyítani fogja, hogy a horribilliss szám csak a minimumot jelenti, mert valójában a német zsidóság még nagyobb mértékben vérzett, természetesen az antiszemita akkor sem fognak nyugodni, mert ők csak akkor elégednének meg, ha az összes zsidók elvéreztek volna.

— **125 éves Jahrzeit.** 125 éve annak, hogy az évszázados boskovitzi hitközségben elhunyt az R. Sámuel Kell Halewi, akit műve után általánosságban Machacisz Hasekelnek neveznek. Egyszerű piros kő jelöli nyugvóhelyét, de emlékéét örök kegyelettel őrzik mindenütt, hol a zsidó tantápolják és művelik. A boskovitzi Chewrah Kadisah ünnepélyes keretben adózott az elhunyt nagy tudós emlékének, kinek Jahrzeitja Erev Roschodes Nissankor volt

Értesítés!

élettermeinket Timișoara, Józsefváros Kossuth Lajos uccá 4. sz. 1. emelet, 5. ajtó alatt megnyitottuk. Izleles házi kosztot adunk úgy abonnenseknek, mint házon kívül is. — Mérsékelt árak! Utazóknak 10 százalékos kedvezmény. Bankettek és esküvők rendezését vállaljuk.

— **Meghalt az „Eli Eli“ című híres zsidó dal szerzője.** Newyorkból jelentik: Hetvenedik éves korában meghalt Newyorkban Jakob Koppel Sandler, a híres „Eli Eli“ című zsidó dal költője és komponistája. Ez a zsidó dal megindító módon adja vissza az amerikába bevándorolt zsidó tömegek küzdelmeit. Sandler maga 43 évvel ezelőtt jött Amerikába, ahol egy ideig zeneoktatással és karmesterkedéssel kereste kenyerét. Az „Eli Eli“ című dalt Sandler egy általa írt énekes bohózatban betétnek adta. A darab azonban megbukott és csak évek múlva fedezték fel a betétként szereplő nótát, amelynek óriási sikere volt Amerikában. Minthogy Sandler nem biztosította magának a szerzői jogot, kétségbeesetten néznie kellett, amint idegen vállalkozók vagyontakat szereztek dalával. 1925-ben hivatalosan megállapították, hogy ő a dal szerzője. De akkor már a zenét és a szöveget anyagilag nem lehetett kiaknázni. A bíróság az „Eli Eli“ című dalt anyagi jövedelmezősége alapján félmillió dollárra becsülte.

x **Meghülésnél, náthalásznál, mandolobnál, torokgyulladásnál, valamint idegfájdalmaknál és szaggyalásznál** naponta fél pohár természetes „**Ferenc József**“ keserűvíz rendszeres gyomor- és bélműködést biztosít. Egyetemi orvostanárak véleménye szerint a „**Ferenc József**“ víz hatása gyors, kellemes és megbízható. — **A Ferenc József** keserűvíz gyógyszer-tárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Ha Satu-Mare-re jön és jól akar **RASOLLAL** borotválkozni, úgy keresse fel
10 **KLEIN** borbélyüzletét
5-5 Bathányi uccá 2. (csizmadia-szín épület)

GROSZ DÁVID
szalmakalapgyár
Satu-Mare, Str. Petru Rares 35/37
Mindenféle kalapgyártáshoz szükséges fonatok és nyersanyagok raktára. 50-5

Modern kivitelű
cégtáblák, reklámtáblák,
és világító reklámok
olcsón készülnek
KLEIN cégfestőnél
SATU-MARE, Petőfi uccá 8. 40-5

ארטרה כשר
Hungária Étterem
SATU-MARE, TOMPA UCCÁ 1. sz.
Utazóknak
10%
engedmény. 25-5

A legszebb
zománcfényű gallérokat tisztítja a
Klein gőzmosóda
Str. Vlahuța 4 Szent János uccá

Fűszerárunk של פסח
legolcsóbban

Frații
Weinstein Testvérek
Str. Nicolae Iorga (Zöldfa-u.) 19

Anyák! Höfer hintőpor, krém, szappan, elősegíti a baba fejlődését

— **Elítelt antiszemita táncrendezés.** Még a múlt év november 25-én történt, hogy a csehországi Schönfelden (Eger mellett) az ottani német nemzeti párt vigalmi bizottsága egy táncdelutánt rendezett. — A rendezőség tagjai élükön Gareis József nevű antiszemita érzelmi nacionalistával már napokkal azelőtt plakát-tirozták a táncdelutánt annak a hozzáadásával, hogy a táncban csakis „árja származású németek” vehetnek részt. — Az ügyesség a plakát tartalma miatt gyűlöletstítás és felekezet elleni izgatás címén vád alá fogta Gareis Józsefet és társait miután a vádirat szerint — a plakát tartalma alkalmas volt arra, hogy a nem árja származású lakosság körében kínos megdöbbenésre és nyughatatlanságra adjon alkalmat. — Az éjéri bíróság a rendezőket 200—200 cseh korona pénz és 14-14 napi fogházbüntetésre ítélte. — Az ítélet ellen jogorvoslatnak nincs helye.

— **10.000 munkást Palesztinába.** A „Haint” című cionista lap közli, hogy egy ottani cionista előkelőség a napokban dr. Artur Ruppintól — Jeruzsálemből — levelet kapott, melyben Ruppin közli az illető cionista személyiséggel, hogy nem sokára oly széleskörű és nagyméretű munkák veszik kezdetüket Palesztinában, amelynek kivételéhez újabb mintegy 10.000 munkásra lesz szükség. A munkások nagyrészt Lengyelországból fogják toborozni.

— **A 99-ik temetőgyalázás Németországban.** Tauberbischofsheimban a legutóbbi napokban megtörtént a 99-ik németországi temetőgyalázás. Elvetemült gonosztevők az éj leple alatt 6 sírkövet kidöntöttek és a temető faláig vonszolták, ahol azokat berondították. Az ottani zsidó hitközség 100 márka jutalomdíjat tűzött ki a tettesek nyomravezetőinek.

— **Gazdasági összeomlás Lengyelországban.** A „Gazeta Varszawska” szerint, csak magában Varsóban, az utolsó időben mintegy 9000 üzlet csukta be ajtaját s ezek között régi, patinás kereskedelmi házak és vállalatok szerepelnek. Mondanunk sem kell, — sajnos — hogy ezen üzletek tulnyomó része zsidó vagyon és munka csődjét jelenti. E lap szerint a közel jövőben számolni kell további 15—20 000 üzlet, illetve vállalat megszűnésével. Kétségbeesítő híreket közölnek ugyanily méretekben Krakkóból és Lembergből is.

— **Egyszerű ember szent gesztusa.** Verbórol (Vrbová) írják nekünk: Mult héten hunyt itt el 90 éves korában Hirtenstein Jakab. Szerény ember volt, szegényes viszonyok között élt és halála után derült ki, hogy mily nagy lélek lakozott benne. Hátrahagyott vagyona felét, 42 000 cseh koronát a Machziké Jesiwajsz jesivákat támogató egyesületre hagyta alapítványként. A jámbor lelkű ember emlékére az összes jesivákon misnájost fognak tanulni.

— **Elsőrangú husvéti פסח של פסח szilvóriumot** angroban, mint detáilban a legolcsóbban a Lébi féle páinka földében (Satu-Mare, Hostáncz-u. 1. sz. alatt) szeretheti be.

INGYEN!

!

harisnya LEITNER-nél a „Mófeherke” harisnyaházban. Sas palota, Piaja Unirii 4 12 készpénzért vásárolt cikk összértékének 1/12 rész arányában. Ugyanott „Bizalom” könyvecskére is vásárolhat. Szombaton csak este nyitva.

— **Nem kell a zsidó iskola.** Berlin, március 15. A hitközség előjáróságának legutóbbi ülésén sokszor igen viharossá vált vita folyt le a hitközség iskolái körül. Tudvalevő, hogy a novemberi 30-i választásokon a Kareszky-párt kisebbségben maradt, azonban a választások megpeticionálása miatt még mindig a régi elnökség vezeli a hitközség ügyeit. Ez a vezetőség most a hitközség iskoláit több osztállyal szaporította és újabb tanerőket alkalmazott. A választásokon többségre jutott liberális párt, amely ellensége a hitközségi iskolának és az oktatást állami feladatnak hirdeli, az osztályok szaporítása miatt megtámadta a mai vezetőséget és kijelentette, hogy ha majd átveszi a hitközség vezetését, ezt az intézkedést nem fogja magára nézve kötelezőnek tekinteni. Rau (Kareszky-párti előjáró): „A hitközség feladata a zsidó iskolák fenntartása, függetlenül a választások eredményétől”. Visszautasítja a liberális felfogást, hogy ők nem fogják fizetni az új tanerőket. Hasonló szellemben beszéltek a zsidó néppárt többi képviselői is. Ugyancsak ezt az álláspontot foglalták el a liberálisok a két évvel ezelőtt a berlini hitközség által létesített és fenntartott egyik tanszék tárgyában a jeruzsálemi héber egyetemen. Ezt is meg akarják szüntetni a liberálisok, amivel szemben a cionisták, illetve a zsidó néppártiak azt hangsúlyozták, hogy a héber egyetem tanszéke nemcsak a volt vezetőség időtartamára állítottatott fel, hanem azt a berlini hitközség függetlenül a változó regimektől, örök időkre mint állandó intézményt létesítette. A liberális párt eme felfogása élenken mutatja, hogy milyen zsidótlan szellem lesz urrá a berlini hitközségben, ha egyszer a liberálisok veszik át a vezetést. Szerencsére a Kareszky-párt mint hatalmas ellenzék meg fogja tudni akadályozni ezt a zsidótlan politikát.

— **Ki és bevándorlási forgalom Palesztinában.** Ez év januárjában 262 személy utazott be Palesztinába, kik közül 150 zsidó, 97 keresztény és 15 mohamedán, ezen számban bennfoglaltatnak azok is, akik turista vízummal jöttek az országba és ott letelepedési engedélyt kaptak. Ugyancsak ezen idő alatt 71-en vándoroltak ki az országból ezek között 42 zsidó, 24 keresztény és 5 mohamedán volt.

— **Brómtermelés a Holttengerből.** Potash & Co. palesztinai kémiai cég mint hírlik már a legközelebbi időben piacra bocsájtja a Holttengerből termelt brómot. Ugy gyógyszeriparban, mint a vegyészeti szakban nagy érdeklődéssel várják a palesztinai bróm bevezetését a világpiacon, miután az minden tekintetben méltó versenytársa lesz az eddigi ismert brómtermékeknek.

— **A naptárreform körül.** Genéből jelentik: A népszövetség vezértilkarsága a napokban küldte szét a meghívókat a „Közlekedés és Tranzitó” f. évi október 26-án összeülő negyedik általános konferenciájára. Ezen konferencia napirendjére van kitűzve a naptárreform kérdése. A konferencia előkészítő bizottsága már júniusban kezdte meg tanácskozásait. A Közlekedés és Tranzitó tanácskozó és műszaki bizottsága a népszövetségnek f. hó 3-án tett jelentésében nyomatékkal utal arra, hogy a konferencia a kérdést kizárólag gazdasági és szociális szempontból óhajtja tárgyalni, míg a naptárreformmal összefüggő vallási kérdések a felekezeti hatóságok döntésének legzenek alárendelve. Állandóan érkeznek a népszövetséghez zsidó hitközségek átiratai, melyekben a zsidó álláspont tekintetbevételre, illetve a blankónap tervének elejtése lesz kérve. Érdekes, hogy az amerikai adventisták (szombatások) is tiltakoznak ellene. — Londonból jelentik: A Joint Foreign Comittée az összes angliai és írországi zsidó hitközségeknek rezolúciót küldött aláírás végett, mely rezolúcióban a blankónapok bevezetése ellen a legélesebb és leghatározottabb hangú tiltakozás hangzik el.

— **A magyarláposi Mizrach-érzelmi ifjuság f. hó 3-án Purim estélyén, úgy erkölcsi, mint anyagi tekintetben fényesen sikerült Purim estélyt rendezett. Előadásra került a „Miss Népmegváltó” c. cionistatárgyú vigjátékon kívül a „Békekonferencia” és a „Pótvizsga” című egyfelvonásosok. A műsor a Hatikvah elénkélésével végződött. A konferenciáé tisztelt dr. Salamon Miksa orvos töltötte be nagyon szellemesen. Nagy sikerrel szerepeltek: Herschkovits Zsiga, Pollák Lázár, Biener Sie, Joel Géza, Joel Márton, Simon Gyula, Nemes Géza, Lázár József, Markovits Nuszi, Nemes Öcsi, és Herschkovits Lajos. Műsor után a vidám Purim estélyt a legjobb hangulatban asztaloknál folytatták a reggeli órákig.**

— **Tíz zsidó: 35 millió dollár (Hat milliárd lei)** Newyork március 24. Az Amerikai Egyesült Államok kormányának megjelent statisztikai jelentése megállapítja, hogy 1930 esztendőben azok a személyek és testületek, amelyek egymillió dolláron felüli összegeket adtak jótékony vagy kulturális célra, összesen 142 millió 082.670 dollárt jutattak közcélokra. A hivatalos statisztikai kimutatásban felsoroljuk azoknak a zsidó egyéneknek neveit, akik 1930. évben egy összegben egy millió dolláron felüli összegeket adományoztak jótékony célra az Egyesült Államokban. Max Adler (egy millió dollárt) egy plane tárrium céljára, Chicagóban Louis Bamberger és Fu'd Félixné (5 millió dollárt egy tudományos intézet részére Newyorkban) Max Epstein (egy millió dollárt a chicagói egyetem művészeti muzeuma számára), Maurice Falk egy millió dollárt, végrendeletileg a „Guggenheim jótékonyági alapítvány” számára, Conrad Hubert (8.750.000 dollárt végrendeletileg hét különböző népjóléti intézmény számára), Ralph Jonas (egy millió dollárt az egyesült newyorki és brooklini zsidó jótékonyági szervezet részére) Jules Mastbaum (2 millió dollárt a filadelfiai Rodia muzeum számára), Harry H. Mayer (2.470.220 dollárt végrendeletileg a pitsburgi Montefiore kórház és a newyorki Mount Sinai kórház részére), Julius Rosenwald (2.550.000 dollárt három jótékonyági intézmény számára) és Morris Schinasi (egy millió dollárt végrendeletileg egy konstantinápolyi kórház részére). Tíz zsidó, 35 millió dollárt adott „általános jótékony” és „kulturális” célokra egy év alatt! Uristen, milyen utolsó náción vagyunk is mi! A legnagyobb embereinknek kell kolduló körutra indulniok, hogy ugyanennek az Amerikának nem tíz zsidójától, — hanem sokmillió zsidóságától nyomoruságos kétmillió dollárokat csikarjon ki az emberiség legnagyobb „népjóléti” intézménye, az épülő zsidó állam számára. És még így sem biztos. Pedig, ha megdölnánk, — ez is „felekezet nélküli jótékonyág”. A zsidó állam Bennünket megment a föbbeiktől, — a többieket megmenti — mitőlünk... Lehet ennél „általánosabb” és „felekezeti különbözőségekre való tekintet nélkülibb” jótékony célt elképzelni?

Értesítés

ארמיה כשר

A n. é. közönség figyelmét felhívom, hogy legprimább frissen olvasztott libazsir bőr és haj, valamint elismert legkitűnőbb füstölt hússal, nálam a legelgondolhatóbb olcsó árban beszerezhető, míg az olcsó ár hullám tart. Ugyanott legprimább libatoll és pehely kapható legolcsóbb árban

Friedmann Samu

baromfi és zsirnagykereskedő

ORADEA—NAGYVÁRAD, CUZA VODA 6.

ארמיה כשר

Restaurant

Oradea, Zöldfa-uca 10

GROSZ

Timișoara, Lloyd-sor 8

Utazóknak 10% engedmény.

— **Tolstoj Leó és a zsidóság.** Tolstoj Leó gróf, a világhírű orosz író, a zsidóságnak igaz és jó barátja volt. Annak idején, mikor a cári kormányzat Oroszországban a zsidók ellen kivételes törvényeket léptetett életbe, Tolstoj nem riadt vissza, hogy írásaiban ezeket a törvényeket a legélesebb hangon, legszenvedélyesebb tiltakozással meg ne bélyegezze. Az 1903 évi szomorú emlékü kisinevi pogrommok alkalmából a következőket írta egy barátjának 1903 április 27-iki levelében: „Az én magatartásom a zsidókhoz nem lehet más, mint testvéri, azért mert én szeretem őket, nem azért mert zsidók, hanem azért, mert úgy ők, mint mi, mint az egész emberiség egy atyának és egy Istennek gyermekei és az én zsidók iránti szeretetem nekem egy csepp megerősítésembe sem kerül, az egy nagyon közvellen érzés, mert én előszere-ttel beszélgetek zsidókkal és nagyon jól ismerem őket. Magáról a kisinevi pogromról a következőket írja Tolstoj: „A kisinevi rémnapok és borzalmak az orosz kormány rémuralmának és erőszakosságának bizonyítékai és egyike a világtörténelem legnagyobb hazugságainak, melyet az orosz kormány végbevitt. Az antiszemizmusról a következő felfogást vallotta: „Az antiszemitizmus nem szemlélet, nem politikai meggyőződés, még kevésbé párttaktika, hanem egy betegség, egy vad szenvedély, amely egy alacsonyabbrendű erotikus szenvedéllyel határos, olyan szenvedéllyel amelynek egy egész különleges utálatos nuancái vannak.“ Köztudomásu, hogy Tolstoj őszinte barátja volt a zsidó irodalomnak is és későöregségében tanult meg héberül beszélni.

— **Fényesen sikerült a szatmári „Ezra“ cionista egyesület műsoros estéje.** Folyó hó 7-én szombat este tartotta a fiatal egyesület bemutatkozó estélyét műsorral egybekötve. A rendezőség bebizonyította, hogy egy komoly, nagy jövőre váró egyesület. A műsort az egyesület diszelnöke, dr. Berkovits Jenő nyitotta meg magasan szárnyaló beszéddel ismertette az egyesület céljait. A gazdag műsor kiemelkedő számai voltak: Grosz Böske énekszámai, kinek sokszor megismételt énekszámait a közönség az előadóval együtt énekelte. Grünfeld József hegedűszólója művészi volt, melyet Goldstein Sára zongoratanárnő igazi szaktudással kísért. Nagy sikert aratott Rác Nusi táncanárnő klasszikus táncával. Szinre került két vígjáték, Márkus Sándor (Paci) rendezésében, a vígjátékok során Márkus (Paci)

Festéküzletemet áthelyeztem:

Zöldfa ucca 14 alá
(Coloris festéküzlet), ahol raktáramat kibővítve minden háztartási cikkekkel, hol jutányos árak mellett állók a nb. közönség szolgálatára. Szíves partifogást kér
Fülöp Ede Oradea
50-1 Szombat és ünnepnapokon zárva!

של פסה

burgonyaliszt és fűszerárak

legolcsóbban
beszereshetők **GROSZ** fűszerüzletében
Oradea, Str. Șaguna (Kapucinus ucca) 5.

Nyugodtan fog aludni,

ha
„express“ poloskairtót
használ. Kapható:
STERN S. ENDRE
cégnél. Oradea, Zöldfa-ucca 10.

Egy tüveg ára 15 Lei.

Telefon: 378

RITKA ALKALOM!

árúimat jóval gyári áron alul
elárusítom. Berendezés is eladó.

SONNENWIRTH MÓR

Potom áron vásárolhat, mert üzletemet fel-
oszlatom, az összes r ó f ő s- és k e n d ő.

ORADEA, Str. Avram Iancu
(volt Kossuth Lajos ucca) **13**

kitűnő rendezőnek bizonyult. Berkovits Évi, Katz Margit, Katz Sándor, Farkas Ilonka, Diener Adolf, Rosenzweig Hedvig, Jakabovits Simon, Farkas Sámuel, Rosenzweig Miklós és Jakab Ábrahám rutinizott műkedvelőknek bizonyultak. Nové Margitka és Farkas Ilonka „Ezra“ tagok szavalataikkal szereztek dicsőséget az Ezrának. Külön szenzáció volt Braun Sándor chaplin táncszáma, továbbá Braun Ibolyával való groteszk duettjét is pompásan lejtette. Általános tetszést váltott ki Eisenberger (Vass) Ica és Riedermann Béla szép spanyol tangója. Egyébként a táncszámokat Rosenfeld-Róna Jóska zeneszerző kísérte. Élvezettel hallgatta a közönség Heilbraun Miklós szellemes és öleletes konferánszát. Műsor után Grünfeld József híres Jazz zenekara játszott, mire a fiatalság világos reggelig táncolt. A bál a legjobb hangulatban a legnagyobb örömmel volt tartva. Az elért erkölcsi és anyagi érdemért az „Ezra“ lelkes, odaadó vezetőségét illeti.

— **Ünnepélyes keretek közt iktatták be a szatmári dr. Klein Ernőt Érsekújvár főrabbi székébe.** Megírta a Népünk, hogy dr. Klein Ernőt, Klein Ignácnak, a szatmári statuquo izr. hitközség airabbjának nagytudású fiát Érsekújvár zsidó hitközsége főrabbiává választotta. Dr. Klein Ernő az elmúlt héten ünnepélyes keretek közt, a város társadalmi minden rétegének részvételével foglalta el papi székét. Dr. Klein Ernő szüleiével együtt érkezett Érsekújvárra, ahonnan Párkányig küldöttség utazott elébe. Hívei pedig nagy tömegben várták a pályaudvaron, ahol lelkes szeretettel fogadták. A beiktatás dísz-közgyűlésen történt, amelyen résztvettek a város polgári és katonai hatóságainak vezetői, Érsekújvár társadalmi egyesületei Nyitra, Párkány, Ógyala, Nagyinrány és Komárom küldöttségei. A hitközségi elnök üdvözlő beszéd kíséretében adta át dr. Kleinnak a rabbi-levelét, amire az új főrabbi szlovák és magyar nyelven válaszolt. Klein dr. ugyanis, aki tizenegy nyelven beszélt, megválasztása óta megtanulta a szlovák nyelvet is. Ezután a járási főnök üdvözölte dr. Kleint ugyancsak szlovákul és magyarul. Ezután az új rabbi ősi szokás szerint baldachin alatt a templomba kísérték, ahol előbb édes apja: Klein Ignác szatmári alrabbi mondott érdekes-egyéni beszédet, majd Klein Ernő dr. mélyen szánító, megkapó beszéddel foglalta el papi székét. A szép beszéd rendkívül mély benyomást gyakorolt a hallgatóságra. Az ünnepi istentisztelet után az új rabbi fogadta a nála tisztelgő küldöttségeket.

— **A Feketeerdő Üveggyár R. T. gyári lerakata Oradeán, Strada Avram Iancu (volt Kossuth Lajos-ucca) 5. szám alatt az elárusítást megkezdte. Eladás kicsinyben is.**

— **A varsói szovjetkövetség elleni merényletnek antiszemita motívumai.** Varso, március 25. A múlt év április 26-án a varsói szovjetkövetség ellen elkövetett merénylet kivizsgálása, igen érdekes dolgokat világított meg. A jugoszláviai Lublaniban elfogott Poliansky nevű merénylő kihallgatása alkalmából kijelentette, hogy merénylete elkövetésénél főmotívum az volt, hogy a bolsevizmus nem egyéb, mint a zsidóságnak világhatalomra való törekvése, melyet a kereszténység ellen akarnak kivívni. Közben a nyomozás kiderítette, hogy Poliansky az osztrák-magyar hadseregben, mint tüzérkapitány szolgált, 1923-ban a wieni szovjetkövetségen katonai attassé volt és kétszer is meglátogatta Oroszországot speciális megbízással. A Poliansky elleni nagy pör április havában kezdődik Varsóban.

— **Vegetárius étterem Satu-Mare Bratianu 25.** Ebéd és vacsora abonoma ki-szolgálással együtt lei 1000—.

— **Plehve volt orosz miniszterelnök leánya egy zsidó gyárban dolgozik.** Plehve 1903-ban lett az orosz kormány belügyminisztere és a véres emlékü 1904—5-ik évében orosz miniszterelnök, akinek nevéhez fűződnek a hirhedt pogromrendeletek és százezer orosz zsidó lemészárlása. Plehve leánya egy neworki ruhagyárban mint munkásnő dolgozik. A gyár tulajdonosa zsidó, aki mikor megtudta, hogy ki az az arisztokrata arcú nő, aki a gyárban dolgozik, úgy állt bosszút a zsidók egykori hirhedt ellenségén, hogy a leány bérét fel-emelte, hogy így teljesítse a Tóra parancsát, hogyha ellenséged éhezik, lakasd jól kenyérrrel...

Restaurant Grün Herman
Alba-Iulia.

Művészi perzsaszőnyegek, szövött gobelinek,
külföldi fonalak

Schulhof Emilné

„Orient“ Szövőművészeti iskola

Oradea, Strada Episcopul Ciorogariu No.17.
Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközöltenek.

Az

ADES GO

selyemharisnyák
világhírűek!

Elegáns nő
nem jár másba, mint

Adesgo

selyemharisnyába.

Legnagyobb választék:

ALBERT
HARISNYAHÁZÁBAN
Oradea, Zöldfa ucca 1
sarok.

HETI GLOSSZÁK

Miskolcra, erről a nagy vidéki magyarországi város zsidóságáról egynehány jellemző adatot sorakoztatunk fel, személyes impressziók alapján.

A március 15-iki ünnepeken, melyet nagy fénytel ünnepeltek meg Magyarországon, az ifjuság nem engedte meg, hogy a zsidó egyetemi és középiskolai hallgatók a Turul zászló mögött haladjanak. Erre az ifjak megfordultak és a babérkoszorút nem vitték el az ünnepegre.

Ezzel szemben:

egy orthodox textilkereskedőt bizonyos ezer pengőért kormányfőtanácsossá nevezett ki a kormányzó. Öregember az illető és frakkot csináltatott erre az alkalomra. Cselédségének kiadta a rendeletet, hogy ezentúl méltóságos urnak szólítsák. Ugyanebben a városban fel van építve egy szép zsidó kórház, de nem tudják berendezni, mert a pénz hiányzik hozzá. Az adott pénzen meg lehetett volna kezdeni a kórház működését és ezzel sokkal maradandóbb emléket állított volna az illető, saját magának. De, ott még azt hiszi a gazdag zsidó (és sokhelyütt másutt is) hogyha a nemzsidók fogcsikorgatva bár, a zsidó testvérek megmosolyogva *méltóságos urnak* szólítják, akkor nincsen semmi baj. Akkor megvan a híres jogegyenlőség.

Ezzel szemben:

eminens zsidó tanulóknak el kell menni az országból külföldi egyetemekre, mert a magyar glóbuszon és egyetemeken, nincs számukra hely. Atyjuk meg sok pénzért (kell a párikasszának) lehet méltóságos, de a fia-lánya, nem lehet egyetemi hallgató. Ez szomorú és jellemző az ottani viszo-

Értesitem mélyen tisztelt vevőimet, hogy a **husvéti ünnepekig áraitam mélyen leszállítottam!**

Kérem kirakataimat állandóan figyelemmel kíséreni!

Divatkalapok már 200 leiert

HOLLÓS uridivat-üzlet

10-1

nyokra. Mi úgy gondolnánk, inkább ne legyen „méltóságos“ a zsidó textiles, de a gyerekek a szegény küzdő zsidó intellektuális ifjuság — ne kinlódjék külföldi menzák komisz konyhájának kosztján.

Tartozunk az igazságnak azzal, hogy ugyanebben a zsidólekta nagy magyar vidéki városban egy kitűnő talmudiskola működik, ahol 40 bennlakó internátusi bochert farfanak, akik egyszerű e-célra épített házban, világos egészséges szobákban alusznak, étkeznek és tanulnak. Mintaintézmény, melyet lekopirozhatna akármelyik nagy erdélyi hitközség is. Ragyogóan szép és nemes zsidó intézmény, igazán élvezet nézni, a konstruktív zsidó munka diadalát, mely hála Istennek, nemcsak kormányfőtanácsosságban, hanem ilyen mintaszerű zsidó intézményekben is megnyilvánul. Ez a zsidó *teft!* — mely a zsidóság fennmaradását örökidőkre biztosítja.

Fischer, nem zsidó

A napilapok hasábjain keresztül tárgyalták a bukaresti diákkongresszus kínos incidensét, hogy a csehszlovák diákdelegáció vezetője, Fischer orvostanhallgató nem fogott kezét Catiga urral, az üdvözlésre megjelent román diákdelegáció vezetőjével. Eddig úgy tudtuk, hogy Fischer orvos zsidó és mint ilyenről joggal elvárhattuk, hogy zsidó önérzetének megfelelően fogja *kezeln*, illetve *nem kezeln* Catiga ur zsidóellenes kirohanását.

Ámde Fischer ur nem zsidó, sőt római

katholikus vallású és ezért meglep bennünket ez a bátor állásfoglalás és méltóságteljes viselkedés, amellyel a bukaresti pályaudvar Perronján viselkedett.

Fischer ur, a római katolikus prágai orvos megérdemli, hogy a Peszachkor aktuális, dicséret szavakat alkalmazzuk rá: „Háré ze m'süboch“ ...

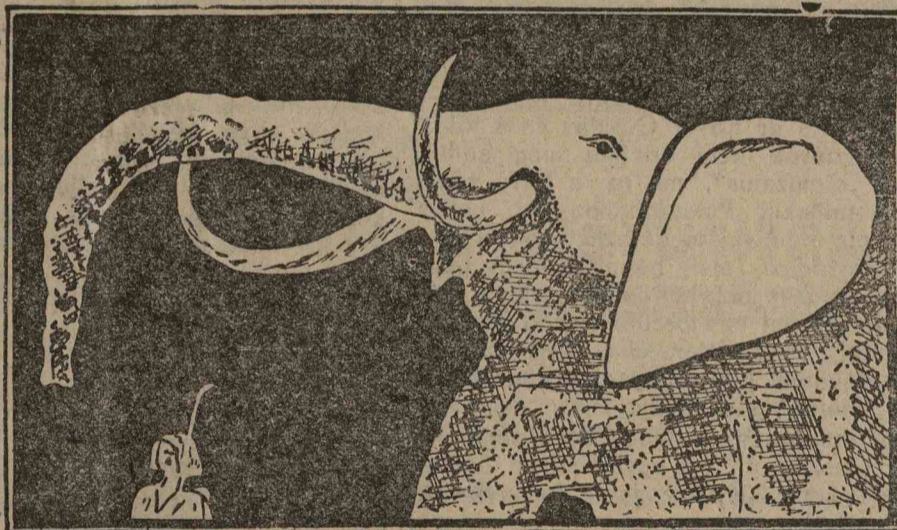
— Nagy vagyonnal kellő intelligenciával férjhez menne szépnek mondott urilány olyan önálló ur emberhez, ki megtudja állapítani megrendeléseit, hogy Váradon úgy árban, divatban és kiszolgálásban legnépszerűbb Kovács Antal uridivatszabó-sága Teleki-u. 13. Hol részletre is öltözködjön.

A szigeti gyász — erdélyi gyász

Egész Erdély zsidósága osztozik a nagykárolyi és szigeti főrabbi megrendítő családi gyászában. A nagyvárad ort. hitközség Fuchs Benjámint főrabbi vezetésével küldöttségileg képviseltette magát a nagykárolyi főrabbinál, ahol a gyászában sujtott apát az irás szavaival vigasztalták.

Ámde a zsidóság harcos utjain lépésenként nem mindig azonosak azzal az irányítással, amelyet a nagykárolyi főrabbi és a melléje csoportosult hívei képviseltek, e megrendítő gyász alkalmával a kiváló zsidó vezérnek őszinte átérzett részvétünket küldjük és szeretnők, ha eme szívből jövő együttérzés kissé enyhíteni tudná a főrabbi gyászát.

Letiportam
az ÁRAKAT
KOVÁCS

nagyáruházában Sas-passage

Fehérnemű batist	21 Lei	Parisetta divatmintákban	75 Lei
Mosott vászon	25 Lei	Fehérnemű Tuszor	68 Lei
Prima cénazefir	25 Lei	Crepe de chine színekben	158 Lei
Külföldi mosódelén	29 Lei	Crepe saten mindenszinben	175 Lei
Külföldi mosó száda	28 Lei	Francia Crepe de chine	188 Lei
Cosmanosi marocen	29 Lei	140 cm. tavaszi kabátszövet	290 Lei
Prima mosott sifon	38 Lei	140 cm. angol kosztümszövet	325 Lei
Bemberg selyem szép mintákban	68 Lei	140 cm. eredeti angol Tveed	590 Lei

Jöjjön és nézze meg szenzációs tavaszi kirakatsarnokunk gyönyörű olcsóságait.

Áraink „KÖZÉRDEK“ könyvecskére is érvényesek!

Dr Kövér Gusztáv most már tudja — mi az zsidónak lenni

A Magyar Párt nagyváradi alelnöke, aki egyszemélyben a „Magyar Szó” főszerkesztője is, mostanában sokat szenved magyarságáért. Házkutatást tartottak nála, a diákok megverik s minden tekintetben üldözöttek érzik magát. Mi csak annyit jegyzünk meg az esethez, hogy most már tudhatja dr Kövér Gusztáv ur — mi az zsidónak lenni? Mert ő nem érezhette még sohasem, hogy mi az üldözöttek lenni? Még nem érezhette, hogy mit jelent az — zsidónak lenni? Zsidónak lenni abban az értelemben, hogy nem kényelmes biztonságban átsétálni az életen, úgy és azzal az érzéssel, hogy hiszen a főispán nagybácsim, a főbíró sógorom és általában egy népi többséghez tartozni, melynek védőszárnyai alatt lehet élni, dolgozni, ki mögött ott áll az államhatalom és minden lehetősége egy biztonságos, szép, lendületes életnek.

De így... és itt... és most? Üldözöttek érzik magát dr Kövér Gusztáv, kire kapuk alatt diákok leselkednek és ököllel arcába csapnak. És kutatnak zsebében és szekrényében. Hát tudja most már vajjon dr Kövér, hogy ez tipikus zsidó sors? Így él a mi zsidó népünk évezredek óta. Mint kisebbség, mint elnyomott, talaját vesztett szegény üldözött fajta, ki sohasem hajthatja nyugodtan álomra fejét, kinek az üldözöttség érzése sohasem törölhető ki érzésvilágából. Ez a zsidósors alelnök ur! S még így is van közöttünk diferencia. Mert a magyárpárti alelnököknek nem messzire innen él egy kilencmilliónyi kompakt testvéri államszervezete, melyhez vérségi kapcsok fűzik. Megnyugtató érzés, hogy valahol széles e-világon van hely, hol — ha minden kötél szakad — ölelő karok várják.

De mi zsidók? Hol van nekünk hazánk, hova menjünk mi, ha az ostorcsapások alatt már csaknem összetörök lelkünk — testünk? Ha dr Kövér Gusztáv és a többi kövérgusztávok nem értették meg eddig, mi az: „cionizmus”, mi az a forró vágy, mely bennünket Palesztinához fűz, akkor most már intuitive megérezheti azt a féltelen vágyódást, mely bennünket egy talpalattnyi földhöz fűz, hol önálló, szabad, boldog életet élhet egy töredéke zsidó népünknek, mely szétszórtan él a világ minden táján. Hol nem kell görnyedten élni, üldözöttek, ütöttek, szenvedők.

Mi megértjük az Ön üldözöttségét dr Kövér Gusztáv ur, mi együttérzünk önnel, hiszen nekünk 2000 éves tapasztalatunk van ezen a téren.

Ugy-e alelnök ur, most már Ön is érzi — mi az zsidónak lenni? (L.)

יין כשר של פסח

Értesítjük a nagyérdemű zsidó veőközönséget, hogy Str. Saguna (Kapucinus ucca) 4. szám alatti pincékben

egy **כשר** osztályt létesítettünk
Gellis Gyula ur vezetésével,

ahol kiváló **כשר של פסח** fajborokat olcsó árban árusítunk.

Ugyancsak **כשר של פסח** prima gyümölcspálinkát is tartunk raktáron.

Szíves pártfogásukat kérjük **Meer és Goldféder**

Oradea képviselője Teianu államtitkár tízezer zsidó családot foszt meg existenciájától

Oriási feltűnést és elkeseredést okozott az ország kereskedelmi köreiben s főképen a korcsmárosok között az a rendelkezés, mely szerint április 15-ig minden egyes községben elárverezik a korcsmajogokat. Szöges ellentétben az erre vonatkozó törvény 179-ik paragrafusának intenciójával, törvénytelen és jogtalan eszközt használ fel a kormány arra, hogy a zsidó korcsmárosokat megfosssa életlehetőségüktől.

Több mit tízezer zsidó családot érint létében ez a miniszteri törvényellenes rendelkezés, melynek értelmi szerzője Bihar-megye és Oradea város képviselője. Aki megkivánta az ittlakó zsidóságtól, hogy életét és véréit áldozza azért, hogy ő parlamentár legyen, hogy előlegezzen neki korlátlan bizalmat, melyre ugyáltszik érdemesnek is mutatkozik. Most csak ennyi zsidó család léte vagy nemléte függ tőle.

A zsidó Parlamenti Clubb képviselői dr. Fischer Tivadar és dr. Fischer József Bukarestbe utaztak, hogy minden törvényes eszközt megragadjanak azon célból, hogy ennyi zsidó existencia ne kerüljön koldusbotra. Sok jóindulatot nem igen remélhetünk az egyes községek vezetőitől sem.

Interpellálni fognak ez mindenképen azon lesznek, hogy felfüggeszék ezt a kétségtelenül törvénytelen intézkedést.

Mi, akik annak idején biztunk és hitünk Const. Teianu államtitkár szavaiban arra kérjük, hogy ne feledkezék meg fogadkozásairól és határozott ígéretéről és ne tegyen földönfutóvá annyi zsidó családot. Mi hisszük és reméljük, hogy még reperálni fogják a sérelmes intézkedést és

Legdivatosabb öltönyök
részletre is legolcsóbbak
Teleki-ucca 13.
Kovács Antal uriszabónál

hiszük, hogy nem lesz okunk arra, hogy egy nagy csalódással gazdagabbak legyünk, cserében azért a szomorú tényért, hogy annyi zsidó korcsmáros, kit a sors kényszerített arra a foglalkozásra és inkább lenne magasállású állami tisztviselő — nyugodtabban tekinthessen a jövő elé, hogy nem esik ki a sovány és keserű kenyér a szájából — amit egy falusi korcsma jelent.

Kitérések Bukovinában.

Cernoviczből jelentik, hogy a legutóbbi közgyűlésen dr. Gutherz elnök az elnöki bejelentések során megdöbbenéssel állapította meg, hogy az utóbbi időben a kitérések száma egyre növekszik. Az azelőtti években zsidók csak a legszörványosabb esetekben tértek ki. A mostani kitéréseket főképen orvosok, ügyvédek és diákok jelentik be. Geiger kultuszelőjáró javasolta, hogy a kitértek neveit hirlapban kell nyilvánosságra hozni. Dr. Kissmann szociálista tanácsos ellenezte a javaslatot, amelyet azonban a közgyűlés nagy szótöbbséggel elfogadott.

CLUJI MENTŐSORSJEGYEK X. huzása április 1-én.

Csakis készpénznyeremények, melyek nyerőnek azonnal kifizettetnek. Sorsjegyek **április 1-ig** érvényesek, akkor huzzák az

egymilliós főnyereményt is.

Oradeai főbizományos: **Union Bank**, ahol sorsjegyek állandóan 100 leiert kaphatók.

Közérdek
könyvecskére is

40 év óta fennálló férfi-, fiu- és gyermekruha

Közérdek
könyvecskére is

áruházunkat kibővítettük a legmodernebbül felszerelt női konfekció-osztállyal

Női osztály bevezető árai:

Bécsi modell kabátok . . . 1300 leitől
Leányka kabátok . . . . . 1000 leitől
Párisi modell kabátok selyem béléssel 1800 leitől

Férfi osztály reklámárai:

Trench-coatok, legújabb divatu . . . 1200 leitől
Divatöltönyök . . . . . 1375 leitől
Gyermekruhák tiszta gyapju anyagból 500 leitől

Fiu és leányka trench-coatok minden méretben

DEUTSCH IGNÁC FIAI

Zöldfa ucca 1

Peszach, a zsidó szabadság ünnepe

Szép szokásnak hódolnak a szent zsidók a keleti országokban tiszohbeáv este. Eloltják a templomban az összes lámpákat és a gyülekezet legöregebbje felmegy az almemokra és a sölét templomban sirva számolja, hogy a bész-hamikdos lerombolása óta hány szomorú év telt el; ezen év gyászos goluszunk X-ik esztendeje. Hangos zokogás vizhangja felel rá a templom minden sarkából. Ez a néhány szó és az egyszerű külsőség, melynek keretében elhangzik, tökéletesen visszaadja a golusz egész tragikumát, a tiszoh-beávi gyász végtelen fájdalmát.

Ehhez hasonló szokást kellene a zsidóságban az egész földkerekségen Peszach este meghonosítani, természetesen megfordított ceremóniával. Világítsuk ki fényesen összes templomainkat és az örömmámorban uszó gyülekezet előtt ünnepélyes hangon hirdessük az emelvénnyel: ez az év szabadságunk X-ik esztendeje.

Nem tudjuk, hogy ezen számolással fiatalágunkat bízzuk meg, vagy öregeinket tiszteljük meg vele. Mindenesetre hallja meg a nép, fiatalja és öregje egyaránt, hogy például ezen esztendő szabadságunk 3242-ik éve. Vajjon ismer-e a történelem népet, melynek szabadsága oly régi mint a miénk?

A legujabb korban is olvasunk szabadság-harcokról, midőn a népek összetörték bilincseiket; még most is léteznek népek, melyek rabigában sinylődnek, a zsidó szabadság azonban oly régi, mint maga a zsidóság. Harminckét évszázad előtt a világ legelső, a világirodalom legklasszikusabb szabadságdala, a Siróh zengte körül népi-ségünk bölcsőjét. *Népem, te szabadságra és nem szolgaságra születél!*

És ezt a mi szabadságunkat nem holmi uralkodók szeszélyes kegye, vagy opportunus filozófiája adta nekünk. Nem holmi népek kezéből kaptuk ezt a legtermészetesebb emberi jussunkat, hogy kegyükért, vagy fejlett kulturájukért hálával tartoznánk. Ezen szabadságunkat Istenünktől kaptuk. A zsolttárköltővel mondjuk: *én szolgád lettem, szolgád fia: ezzel oldottad meg bilincseimet.* Neki tartozunk hálával, az ő tóráját kell szeretnünk és megtartanunk.

והמכתב מכתב אלהים הוא חרות עד החרות על תקרא חרות אלא חרות

A táblák Isten műve és az írás Isten írása, charut (bevésve) a táblákba. Ne olvasd „charut“ (bevésve), hanem „cherut“ (szabadság), mert ama minden erkölcsi törvény örök fundamentumát képező kőtáblákba a szabadság volt bevésve, mert nincs erkölcsileg szabadabb ember, mint aki a tórával foglalkozik. *Az ő tórája a szabadság tana.*

És a szabadsághoz való szeretetünk és ragaszkodásunk azóta egy percre sem szűnt meg. Hosszu vándorlásunk alatt, míg a „midbar amim“, a népek pusztaságát jártuk;

a középkor drasztikus testi és lelki és az ujjkor raffinált gazdasági elnyomása alatt, ama kőtáblák által lelkünkbe égetett szabadság által, mindig szabadabbak voltunk, mint szolgalelkű elnyomóink. Mert szabadságunk a szellem, a lélek szabadsága és ezt nem tudták tőlünk elvenni sem a rab-szolgavásárokon, hová a pénzsóvár Titus szerencsétlen elődeinket küldte, sem az inkvizíció kínzó kamráiban, avagy a modern államok parlamentjeiben, melyekben tömegesen gyártják a zsidóellenes törvényeket.

A lélek szabadságát és emelkedettségét nem érhetik az irigység és gyűlölködés mérgezett nyilai. Gheló vagy sárgafolt: külsőségek. A lélek szabad volt és szárnyalt, ha a test a poroszlok durva kezei közt is vonaglott. A terméketlen fára nem hajigálunk köveket, a méh, a féreg a legjobb gyümölcsöket rágják. Az athéni polgár fiúleit sértette, hogy Aristidest uton-utfélen igazságosnak dicsérték. Irigykedett rá és ezért számkivetésére szavazott, pedig őt személyesen nem is ismerte. A villám a mágnes tárgyakat sújtja, a gyűlölködés nyilai Isten kiválasztott népét érték. Az ephesusiak egyik törvénye úgy rendelkezett, hogy észbeli tehetsége, vagy erényei által embertársait felülmúlja, az másutt keressen magának kitüntelést. Ime, a numerus-clausus és más zsidó törvények régi, atavisztikus formája. De mindezek dacára istenadta szabadságunktól nem tudtak minket megfosztani! Mint a hallhatatlansággal eljegyzett szabadnép állunk meg az elnyomó Fáraók megkövesedett mumiái előtt, vagy olvassuk a történelem lapjain a legigázó Média, Asszírja, Babilonia, vagy Róma nagyságáról és pusztulásáról.

Egy magas hegy csucsára menj fel néptünk szabadságéveinek számlálója, megszeshallható csengő hangon hirdesd az összes népeknek: *tudjátok meg, hogy Izráél a szabadság legrégibb nemzete, ő az első köztettek, mely bilincseit összetörte.* És bár ő az utolsó köztettek, — a tavasz

hónapjában, minden peszachkor, a tél béklyói alól felszabadult ébredező természetel együtt mondja a zsolttárossal: *nem halok meg, hanem élek és hirdetem Isten tetteit.*

Világosítsátok ki fényesen templomaitokat és midőn a széder-este meghitt családi körében a puha, fehér vánkosokról magyarázzátok a fiataloknak: *עבדים היינו* egykor rabszolgák voltunk, akkor ti fiatalok zsidó gerinccel és zsidó önérzettel feleljetek: *מי בני חורין* szabadok vagyunk már több mint 3000 éve, szabadok voltunk már akkor, midőn a többi népeknek fogalmuk sem volt, hogy mi a szabadság. És ez a mi szabadságunk a szellem, a lélek szabadsága szívünkkel született, szívünkkel nőtt és annak érzése, boldogsága oly nagy, hogy túlzengi a testnek kínjait. És ez a mi szabadságunk nem holmi politikai sakkhúzás eredménye, hanem zsidó létünk legtermészetesebb folyománya és épen ezért tiszta és szent az, mert 3200 év szenvedése, vérzivatarra és könnytengere szentelte és tisztította meg.

Kalapok 200 leitől, Poplin és oxford ingek 320 leitől. Elegáns öltönyök és felöltők 5000 leitől. Nyakkendők, zoknik és keztyük igen olcsó árakban: **HORBÁTZNÁL** Bul. Reg. Ferdinand 1.

Husvétra

harisnyák, keztyük, férfi ingek, nyakkendők, bábé-cikkek és rövidárúk olcsón, nagy választékban:

Szenszky Miklósnál
Sas-passage

30 napig tartó olcsó elárusítás, eddig itt nem létezett feltűnő olcsó reklámárrakkal

Női gyapjuszövetek	150 leitől	Vásznak, kiváló minőségű	29 leitől
Férfi gyapjuszövetek	290 leitől	Mosókelmék, szintartó	35 leitől
Férfi szövetek, nyári	120 leitől	Férfi ingek, prima	150 leitől
Ruhaszelymek, divatos	65 leitől	Ingzefirek, finom	39 leitől

Gyapju delain, francia . . . . . 85 leitől

Szőnyegeg, függönyök, ágy- és asztalterítő, női és férfi fehéreneműek, harisnyák, keztyük, zsebkendők

Utazási cikkek, bőrárúk!

Csak elsőrangú minőségű árúk!

CZILLÉR IMRE

Nagy husvéti kalapvásár

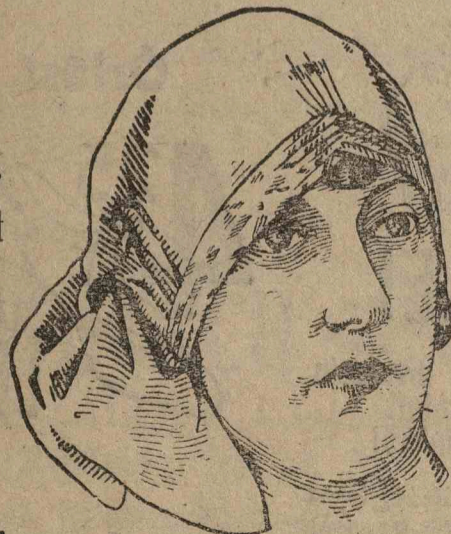
a „HEDEKA“ Salonban.

Eredeti külföldi modellek eddig nem létezett olcsó árban kaphatók:

„HEDEKA“ Salon

Strada Prințul Carol 1. színház mögött.

Gyászkalapokat, alakításokat és festést gyorsan és olcsón készítünk.

Cimre tessék figyelni!

Cégünk

a

„BIZALOM“
kötelékébe tartozik.

Ismét rablógyilkosság Élesden

Lapunk husvétli száma már sajtó alatt volt, mikor Élesdről egy újabb megrendítő gyilkosság hírére kaptuk. Terebesi Samu oltani tekintélyes kereskedőt eddig még ismeretlen tettes vagy tettesek március 26-ról 27-re virradó éjszaka kegyetlenül meggyilkolták és az üzletet kirabolták.

Még nincs három hónapja, hogy Élesden meggyilkolták a szerencsétlen Hercz házaspárt és most ismét egy ilyen kegyetlenül elkövetett gyilkosság történik izgalomban a máskülönben békés kisváros lakosságát. A máskor csendes kisvároskában óriási izgalom uralkodik, a kereskedők este nem mernek lefeküdni, mert egyik sem tudja, hogy reggelre felébred-e, hogy vajjon álmukban nem éri-e utól őket kegyetlen gyilkosság baltája vagy dorongcsapása.

Mint hogy úgy a meggyilkolt Hercz házaspár, mint Terebesi zsidók voltak, a Népközlöny a legnagyobb határozottsággal elvárja, hogy a kegyetlen bűnösök kilétét megállapítsa és Élesd város zsidó társadalmának az elvesztett nyugalomát adja vissza.

A Hercz féle esetről nem akartunk írni ebben a formában, de most kötelességünk, hogy felszólaljunk és követeljük a hatóságoktól, hogy Élesd zsidó társadalmának élet és vagyonbiztonságát minden megfelelő eszközzel és módon biztosítsa. Még csak annyit, hogy reméljük, hogy mire e sorok napvilágot látnak a gaz tettes vagy tettesek már az ügyészségen vannak.

Kalapok 200 leitől, Poplin és Oxford ingek 320 leitől. Elegáns öltönyök és felöltők 5000 leitől. Nyakkendők, zoknik és keztyük igen olcsó árakban: HORBÁTNÁL Bul. Reg. Ferdinand 1.

Egy érdekes beszélgetés a cortkovi rabbival

Wienből jelentik, hogy Rav Fischmann, a Mizrahi Executive elnöke hosszabb beszélgetést folytatott a Bécsben élő cortkovi rabbival. A cortkovi rabbi ez alkalommal annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy minden zsidónak pártkülömbőség nélkül kötelessége a zsidó építőmunkában résztvennie. A vallásügyi és nevelésügyi téren a Mizrahi és Agudának egyesülnie kell egy közös program megvalósítására, hogy mindkét árnyalat erő kifejtése révén a vallásos szellem Erec Jisraélben megerősödjék. Elvárom, — folytatta az ősz rabbi —

hogy a régi Jisuv-nak egyetlenegy zsidó férfia sem fog részt venni az ujonnan megalkandó parlamentben, mely szerencsétlenséget jelentene Erec Jisraél felépítésének történetében.

Ugyanez alkalommal a cortkovi rabbi egy nagyobb összegű pénzadományt nyújtott át Ráv Fischmannnak, a chalucok részére beszerzendő pászkaszükséglet egy részének fedezésére.

Uj chaluc települések Palesztinában.

A zsidómunkás szervezetek vezetésével folytatott tanácskozás alapján a Jewish Agency elhatározta, hogy a rendelkezésére álló és folyó évi május hó végéig érvényes 286 munkás utlevelekből 40 csa ad részére 156 darabot kiad.

Hírek a zsidóellenes frontról

A Charkowban megjelenő zsidónyelvű „Szocialista falu” c. lap kirohanást intéz a zsidó kolonisták ellen, akik a szombatot és ünnepeket megülik. Különösen csodálkozunk — írja a lap — a fiatalabb generáción, amely egyébként a sertésbűz jövizien megeszi és ennek dacára a szombatot az öregekkel együtt ünnepli meg. A lap kiadja a Peszach ünnepre a jelszót: Húsvétra félre minden számárással! Maga a bolsevista istentagadó újság is kételkedik azonban abban, hogy az általa kiadott jelszót a tömegek követni fogják-e? Megjegyezzük, hogy ugyancsak ez a lap az elmult Roshasonoh és Jomkipur alkalmából megtámadta az egyébként megbízható fiatal munkásságot, amely ezen a szent három napon vonakodott munkába állni és végig az egész országon különféle ürüggyel és tiltakozással szabotálta ezen a napokon a szovjet-munkát.

Az istentelenség szövetsége március 26-ra gyűlést hívott egybe, melynek egyedüli tárgya a vallástalanság és a vallásellenes propaganda kimélyítése az ifjúság között.

A Minkszben megjelenő „A fiatal dolgozó” c. lap írja a lubawicsi chassidimok imaházát a hatóság lefoglalta, templom jellegét beszüntette és a templom helyiségébe egy munkásklub már be is költözött. A templom lefoglalására állítólag az szolgáltatott okot, hogy a lubawicsi vallásos zsidók a Peszachra szükséges bort az imaházban tartották.

Hadirokkantak,

özvegyek vasuti carnetjének becseréléséi, vizumozásáit és bármilyen bukaresti megbízást sürgősen elintézzék.

HIRSCH SALAMON Huedin

MOZI

Cinematografus FILMPALACE mozgó

HETI MŰSORA:

Kedd: „Vad virág” Metro Goldwin hangos film. A főszerepben: Joan Crawford, Ernest Torrence és Robert Montgomery. — Szerda: „Vad virág”, Beszélő, éneklő és zenélő film. Kedvezményes jegyek érvényesek. Jön: Tauber éneklő filme: „A dicsőség útja”, A szezon legjobb Fox hangos slágere. Jön: „Marseillese!”

Teatrul HEIMAN szinkör.

HETI MŰSORA:

Egész héten mindennap: „Mesék az írógépről.” Szomaházi regénye. Ábrahám Pál muzsikájával. Renata Müller, Hermann Thiming, Félix Bressart. Kedvezményes jegyek nem érvényesek. — Husvétli műsor: „A titokzatos szerelem” Betty Aman első nagy hangos filmje. — Ünnepi matinék: Vasárnap: „Singing Fool.” Hétfőn: „Itél a Dnyeszter” és „Floridai szűz.” — Jön: „A Szerelem Öfensége.” Nagy Kató, Halmai Tibor, Szőke Szakáll, Franz Lederer.

VERSENYÁRUHÁZBAN

Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 14. szám

a nagy elárusítás megkezdődött!

Más vállalkozás miatt ezen üzletemet felosztatom s így a raktáron levő összes árukészletemet

minden elfogadható árért elárusítom!

Következő cikkek kerülnek eladásra:

Női és férfi szövetek, selymek, vászon, vászon-sifon és damasztárak, lepedővásznak, étkező és kávésgarnitúrák, törülközők, mosóárak és még sok más cikkek. Csipkék és maradékok 1/4 árrban

Ritka alkalmi vétel!

Az elárusítás csak 14 napig tart!

Tehát mindenkinek saját érdeke, hogy minél előbb hozzájusson finom és olcsó árukhöz

Üzlethelyiség kiadó - Berendezés eladó

VERSENYÁRUHÁZ

3-5 Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 14

Kalapok 200 leitől, Poplin és Oxford ingek 320 leitől. Elegáns öltönyök és felöltők 5000 leitől. Nyakkendők, zoknik és keztyük igen olcsó árakban: HORBÁTNÁL Bul. Reg. Ferdinand 1.

Csoportárainkban divatszín és forma szavatolt minőségű cipőinkből

Tavaszi cipőszükségletét mielőbb szerezze be, hogy részt vegyen a 100.000 lejes készpénzsorsoláson

Óriási

választékot

talál

Huzás Április 15-én az összes fióküzletokban

— **Templomok és zsinagógák száma Berlinben.** Berlin március 25. Azon alkalomból, hogy az evangélikusok bevezették a fejadót Berlinben, a „Berliner Tageblatt” statisztikát közöl az egyes nagy felekezetek számáról, azok intézményeiről és lélekszámáról. 3.200.000 lélek evangélikus; melynek 180 temploma, 65 kápolnája és 161 egyéb gyülesterem, 427 lelkész működik. A római katolikus hívők száma 440.000 200 lelkéssel. A zsidók következők ezután 170.000 lélekszámmal 14 zsinagógával és 36 rabbival. A többi felekezetek 145 templom fölött rendelkeznek. Felekezetenkéntiek száma kereken 290.000

— **Kampóskeresztes párt alakul Litvániában.** Riga március 25 (J. T. A.) Rigában keresztény-szocialista munkáspárt név alatt a hitleristák új pártot alapítottak. Főprogramjuk a zsidók elleni harc. Mindezekelőtt az 1917 után bevándorolt zsidókat akarják kiutasítani, a zsidó birtokában levő házakat, üzleteket és üzemeket akarják kisajátítani és hogy a közből semmiféle kölcsön zsidók részére nem adható. Programjuk még, hogy a lett lakosság, az állam megfelelő munkaalkalomról gondoskodjék.

— **Lord Melchett fia elfoglalta atyja helyét a lordok házában.** Londonból jelentik. Március 11-én tette le a fiatal Lord Melchett az ünnepélyes esküt, mellyel a lordok házában elfoglalta atyja halálával megüresedett helyét.

Trench-Choatok hallatlan olcsó áron már 1200 Leitől Teveször bélés 600 Lei Öltönyök 3000 Leitől kaphatók részletre is!

Kovács Antal

uriszabóságában
Str. Alexandrii 15. (Teleky-u.)

IRODALOM

EDMOND FLEG:

A próféta gyermek

Fordította: Dr. Ábrahám, Sternberg Olga, Petroşeni

Kicsoda Edmond Fleg? Svájci származású francia író, lírikus és színpadi szerző. Tanulmányait Genfben kezdte és Párisban folytatta. Egész lírájának különös ízt ad kihangsúlyozott zsidósága. Több verskötetete jelent meg, reprezentáns verskötetete Ecoute Israel és Le Mur de pleurs. Ennek a világszerte ismert francia zsidó írónak egyik alkotása került most a magyarul olvasó közönség kezébe. A *Háméir* zsidó könyvkiadóvállalat adta ki Désen és az erdélyi intellektuelek egyik legkiválóbb női reprezentánsa, dr. Ábrahám Józsefné fordította.

A körülbelül hat ives kis regény, egy nagyon finoman megírt lelki vívódás mesteri rajza. Egy jólétben és asszimilációban nevelkedett párisi zsidó fiúnak lelki vívódása. De él ilyen sok szerte az egész világon. A társadalmi élet zenithjén élő szülők, a keresztény kislány barátnő, a Notre-Dame katedrális misztikus félhomálya, a zsidó rituálék számára érthetetlen furcsasága egy epizódyszerű palesztinai gyermek, mind a fiatal értelmes és iskolában eminens zsidó gyermek nagy lelki problémáit, sugárzó reflektorként világítják meg. Mesteri tollal és mélyen intuitív zsidó lélekkel megírt, lélekbuvárletnek is beillő mestermű a kis könyv. Megható a sok vívódás és kételkedés, a lélek vergődése, a krisztianizmus, az ál-zsidóság, a feltáruuló gettó és a csak megsejtett zsidó reneszánsz között. Oh, mennyi felnőtt ember vívódása is ez, de a gyermeké maradéktalanabb, mert hiszen nincs más baja-gondja az élet küzdelmeivel. Végül kivirágzik a sok küzdelemből; a gyermek, próféta akar lenni. „A próféta

של פסח (Sel-Peszach) fűszerárak, csokoládé, szilva, paprika, burgonyaliszt, Ceres 1/4 kg. Lei 20.—

Szilva Hechser nagybányai Krausz főtisztelendő urtól saját kezével kiadva Tévesz hó 12-én. A legtisztább bornak magvas mazsola kg. 60.— L.

Meghívom peszachi fűszervásárlásra olcsó árak mellett a vásárló közönséget

ASZÓDY, Sas-palota

gyermek”. A könyv címét csak elolvasás után értjük meg. Egy zsidó fiatal lélek vergődése, ez lett volna a cím, mely a tartalmat hűségesen kifejezte volna. A fordítás gördülékeny, meleg asszonyi lélekkel hozta ki Dr. Ábrahám mindazt a finomságot, melyet Edmond Fleg minden sora kisugároz magából.

A zsidó ifjúság kezébe kell adni ezt a könyvet, mert lelke felülül utána, de minden embernek olvasni kell, hiszen csaknem valamennyien átmegyünk ifjúságunk éveit hasonló metamorfózison. Mig megállapodik a világnézet és szilárd lesz a hit abban, hogy a zsidó lét örökkévalóságában kell higgyen mindenki, kit a sors zsidónak predesztált erre a földi életre.

L. Z.

Rövid hírek

Kínában zsidó napilap indult, mely az ottani zsidóságot fogja tájékoztatni a világ eseményeiről.

Jeruzsálemből jelentik, hogy az elmúlt napokban a Poalé Mizrachinak nagy csoportja kapott munkát a Holttengernél. Szigoruan rituális konyhát állítottak fel a munkásoknak. A szombatot megtartják és Istentiszteletet tartanak.

A munkácsi köel házépítést határozott el Jeruzsálemben, hol kizárólag zsidó munkásokat fognak alkalmazni. Ez utóbbit csak azért említjük meg, mivel a legutóbbi házépítésnél arab munkásokkal dolgoztattak.

A Tel Chajban 11 évvel ezelőtt lezajlott szomorú emlékü arab támadás emlékére a palesztinai revizionisták az ottani öszmunkássággal karöltve nagy felvonulást rendeztek a legendás híru mártírnak Josef Trumpeldornak sírjához.

Josuf Jehuda író a genfi egyetem aulájában előadást tartott a „Cionizmus és messianizmus” címen.

Bukarestből írják, hogy Blank Arisztid, az ismert bankvezér újabb egy millió leit adományozott a bukaresti zsidó női kórháznak.

Pinkas Ruthenberg Palesztinából március 6-án Londonba utazott.

Dr. Elnekave, a híres zsidó tudós elhunyt Konstantinápolyban.

Ne üljön fel

hangzatos reklámoknak, vevő fogásoknak, mert

divatos tartós olcsó **cipőket**

legdivatosabb

férfi kalapokat

legolcsóbban

Róth Henrik

utóda cégnél

Str. Nic. Iorga (Zöldfa-u.) 3,
vásárolhat

„Carmen”
propaganda-cipők
„Victoria”
védjeggyel,
eredeti
gyári árakban
„KÖZÉRDEK”
könyvecskére is.

Olcsón vehet

Borsalino, Hückel és

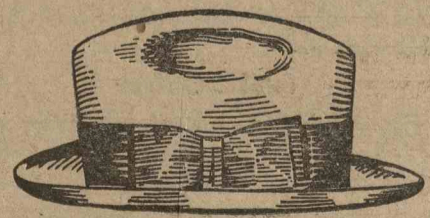
saját gyártmányu
férfi kalapokat

HELLER és DEUTSCH

kalapgyár lerakatában „BIZALOM” könyvecskére is!

Str. Nicolae Iorga (Zöldfa ucca) 21

Festést, alakítást, tisztítást vállalunk!

Kérjük husvéti bevásárlásait az ünnep előtt eszközölni, mert üzletünk április hó 2., 3. és 4-én zárva lesz.

ZSIDÓ HUMOR

Nagyon aktuális Haggada

A család fő lemeze az üres széder-tálat és mondja: Dicsértessél Örökkévaló, világ Királya, aki egyesítetted bennem mind a négy fiadat, akiről a Tóra beszél:

לא לחכמים להם, mert irva van חכם
לזה רשע ולא ישלם, mert úgy áll רשע

כי אם תם הכסף, mint irva vagyton תם
ומיניו יודע לשאול, mert nálam már az a helyzet, hogy nem tudok senkitől se kérni.

Erev tavsilin.

Az ünnep csütörtök és pénteki napon volt. Ünnep előtti szombaton a városka rabbija drosét mondott, melyben szigorúan figyelmezteti liveit az erév tovsilin betartására. Ünnep előtti napon — erév jantovkor — ne felejtse el senki megrendezni.

Élt a városkában egy báltsüve (megtért), ki nagy ámháarec lévén, fogalma sem volt az erév tovsilin ceremóniájáról. Másokat megkérdezni szégyelt, nehogy tudatlanságát elárulja; átküldte hát feleségét erév jantovkor a szomszédhoz, tapasztalja ki, mit tesznek ezek, de el ne árulja miért ment.

A szomszéd történetesen beteg volt, kinek felesége — orvosi rendelésre — mustárpapírt tett férje mellére. Mit teszen oda? — kérdi az asszony. Ez megmondja, hogy mustárt.

Haza menve, hasonlóan cselekszik. — Emberünket a mustár erősen csipi, borzalmas fájdalma van, egész éjjel virrasztanak, a férfi a fájdalomtól, az asszony a részvéttől.

Reggel az asszony megyen a raboihoz megkérdezni, meddig szükséges tartani az erév tovsilint, mire a rabbi természetzerűleg azt feleli: a szombat délutáni solauszudeszig.

Miért kurtította R. Jehuda a tiz csapást

A Haggadában tudvalevően a 10 csapás felsorolása után következik annak rövidített formája, amit Rabbi Jehuda Hánászi állapított meg a 10 szó kezdetüiből összeállítva. — Egy alkalommal egy igen gazdag, de amellet rendkívül fukar és zsigori Bálbosz egy szellemes bocher látott magánál vendégségbe a Széderre. A fukar Bálbosz azonban elkövette azt a hibát, hogy egy igen kicsi pohárban adott bort a bochernak. Mikor a Haggadában a 10 csapás említéséhez jutottak, megkérdezte a bocher vendéglátó házigazdáját, hogy vajjon tudja-e, hogy miért alkalmazta R. Jehuda Hánászi az említett rövidítéseket?

— Nem válaszolt a házigazda, kérem mondja meg az okát...

— Az úgy történt, hogy mikor Rabbénu Hákkodos még fiatalember volt és mint vándorbocher járkált a világban, egy alkalommal Széderre egy igen fősvény és zsigori házigazdához került, aki egy igen kicsi pohárban tette eléje a bort. — Mikor a 10 csapás elmondására került a sor R. Jehuda látta, hogy a pohárában oly kevés bor van, hogy ha abból 10 cseppet fog az ujjával kicseppenteni, akkor nem lesz semmi bora sem a pohárban s így összevonta őket... Dcák Adás... B'Aháv...

A házigazda megértette a szellemes célzást s egy rendes pohár bort tett a bocher elé....

Faraó tanítványa

Egy gazdag, de fukar zsidó ül a széderestnél a családjával. A tizéves kis kérdező befejezi a „Manistano” négy kérdését, de nem áll meg, hanem int, hogy még akar valamit mondani.

— Mit akarsz még? — kérdi az apja.

— Még van egy ötödik kérdésem — feleli a fiu — „Ma nistano”, miben különbözik ez az éj a többi éjszakától, hogy máskor ha bejön hozzánk egy szegény ember, elküldöd üres kézzel, szidalmakkal, ezen az estén pedig hangosan kiáltod, hogy „aki éhes, jöjjön és egyék!”

— Erre is megadja a választ a Hagada első bekezdése, „Rabszolgák voltunk Faraónál Egyiptomban...” És mi tanulhatunk Faraótól. Épp úgy, mint Faraó ígért, de nem váltotta be, mi is bátran ígérhetünk, de azért még nem muszáj beváltani!

Háromféle Hagada-mondó

— Háromféle Hagada-mondó van — magyarázza a rabbi. 1. Olyan, aki nem a knédli-re gondol, hanem tisztán csak a Hagadára. 2. Olyan, aki nem a Hagadára gondol, hanem csupán csak a knédli-re. 3. Olyan, aki természeténél fogva nem szereti a Hagadát, de amikor megérzi a knédli közelgését, annyira átszellemül, hogy őszintén gondolja már a Hagadát is.

Purimi humor az Amhaarec széderjéről

Egy árendás ült a feleségével a széder-nél. Mikor a tiz csapás felsorolásához érkeztek, az asszonymnak ki kellett sietnie a konyhába. A férj megnyugtatta, hogy majd ő bemártogatja az ujját a boros serlegbe helyette is és elmondja helyette a hagadarészt is. Meg is tette. És miközben minden szónál kétszer csepegtetett ki a borból, így szólt: „Dam nekem, dam a feleségemnek, cefardéa, békák nekem, békák a feleségemnek, kinim, rovarok nekem, rovarok a feleségemnek...” és így tovább a tiz csapásokon végig.

Ugyanez az árendás, vagy egy másik aki nem volt tisztában a széder rendjével, szólt a feleségének, menjen át a szomszédba a kovácshoz és figyelje meg az ablakon keresztül, hogyan csinálja ő. Az asszony szót fogadott. A kovács ablaka elé érve, látja, hogy az éppen veri a feleségét. Meghökkenve tért vissza és nem szólt a látottakról semmit. A férje unszolja, mondja el, mit látott, de az asszony nem

akar felelni. Az árendás erre dühbe gurul és verni kezdi az asszonyt. Mire az árendásné sirva mondja: „Ha ugyis tudod, hogyan kell csinálni, minek küldtél át a kovácshoz?”

Egy és valamennyi

Rabbi Bunam mondta egyszer:

— Ha szombatonként a szobám meg-
telik emberekkel, a tanítás igen nehezen-
esik. Mert mindenkit másként kell, min-
denkit a maga módja szerint kell tanítani.
S azt, amiben valamennyit részesítem, azt
tulajdonképpen a gyülekezet egyes tagjai-
tól vonom el, mindtől, külön-külön.

1 vagon vérnarancs

érkezett Pészachra

Benedek

Csokoládéházba

Zölda-ucca 5. sz. Leitner Márton-ház

1 kiló 32 Lei

ÁLLANDÓ

megélhetést, magas keresetet elérhetnek
ügyes képviselők
magánvevők látogatásával

Sürgős címközlés

„Állandó” jellegre Rudolf Mosséhoz, Cluj, kéretnek

Megnyilt az új Alkalmi Butorcsarnok!

Piata Unirii 10. szám

Butorvevők győzödjenek meg versenyen kívül álló olcsó árainkról!

Keményfa polituros hálók már 10.000 Leitől

Viața Lungă Prin Alimentație Sanatoasă

SASSO

Cu vaporul italian „Atlantide” a sosit în portul Constanța al doilea transport din anul aceste de **untdelemn SASSO** din noua recoltă în lăzi cu bidoane à 1 Kgr. și de 1/2 Kgr. conform declarației vamale No. 2228 din 18 Martie corent.

Cu toate că recolta slabă de măsline a provocat o simțitoare urcare a prețului de cost la origina, am menținut pentru onor. Clientela vechiul preț de favoare și acesta în vederea crizei actuale și pentru a ușura consumul în timpul **Postului** și a sărbătorilor de Paște.

Afară de întrebuițarea deliciosului **untdelemn de măsline SASSO** pentru gătit, salate, maioneze, etc. veți avea o deosebită satisfacție înrebuințându-l și la prepararea cozonacilor, patiseriilor, etc.

Acesta este adevăratul bidon **SASSO**
care nu trebuie confundat cu cețelalte.

Concesionar Exclusiv pentru România

DANTE PAOLINI

Str. Vasile Lascar, 166 — București, 3

